Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

16 май, сешанба, 1995 йил

Сотувда эркин нархда. № 91 (1093)

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

СУРАТДА: қабул пайти. Ф. ҚУРБОНБОЕВ олган сурат.

15 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Япония Молия вазирлигининг молия ва пул сиёсати институти президенти Эйсукэ Сакакибара бошчилигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари меҳмонларга Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар ва унинг дастлабки натижалари ҳақида сўзлаб берди.

— Бизнинг бош мақсадимиз ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодини шакллантиришдир, — деди Ислом Каримов. — Шу боис ислоҳотлар босқичма-босқич амалга оширилмоқда. Бугун миллий валютамизни янада мустаҳкамлаш, молия-кредит сиёсатининг янги тизимини такомиллаштириш йўлидан бормоқдамиз. Ушбу соҳадаги ҳамкорлигимиз ҳар икки томон учун ҳам фойдали бўлади, деб ўйлайман.

Эйсукэ Сакакибара Япония тадбиркорларининг Ўзбекистон ҳукумати амалга ошираётган ислоҳотларга қизиқиши ортиб бораётганини таъкидлади. «Шу боис биз Тошкентда молия ва пул сиёсати бўйича семинар ўтказишдан ташқари, тегишли вазирлик ва муассасалар вакиллари билан учрашиб, Япония томонидан Ўзбекистон иқтисодиётига киритиладиган сармоялар ҳажмини ошириш имкониятларини ўрганмоқдамиз», деди у.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ў. Султонов ва ташқи иқтисодий фаолият миллий банки раиси Р. Азимов иштирок этди.

Қабул чоғида Японияning Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Укеру Магосаки ҳозир бўлди.

(ЎзА).

ЧИРЧИҚ—ДЎСТЛИК ВА АҲИЛЛИК РАМЗИ

13 май куни Чирчиқда шаҳарнинг 60 йиллик тўйи катта тантана билан нишонланди.

Республикамизда йирик саноат марказларидан бири бўлган шаҳарнинг биринчи қурувчилари 1932 йилдаёқ азим дарё бўйига келган эдилар. 1935 йилнинг 1 майида Чирчиқ шаҳар мақомини олди. Бугунги кунда Чирчиқ нурчилар, кимёгарлар, металлурглар, бунёдкорлар шаҳрига айланди. Бу ерда 160 мингдан зиёд турли миллат вакиллари қўлни-қўлга бериб фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Вилоят бюджетига келиб тушаётган ҳар бир еттинчи сўм, чет эл валютасининг бешдан бир қисми шаҳар меҳнаткашлари ҳисобига тўғри келади. Бу ерда республикамизда тайёрланаётган минерал ўғитларнинг салкам олтмиш фоизи ишлаб чиқарилаётир. Мустақиллик шарофати билан шаҳар саноати мулкчиликнинг илғор шаклларини дадил қўлламоқда. Кимё машинасозлиги корхонаси маданият саройида ўтган тантанали йиғилишда чирчиқликларнинг ана шу бунёдкорлик, яратувчилик ишлари алоҳида қайд этилди.

Йиғилишда Республика Президентининг давлат маслаҳатчиси Т. Алимов Президентимиз Ислом Каримовнинг Чирчиқ шаҳри меҳнаткашларига табригини ўқиб эшиттирди.

Республика Бош вазири А. Муталов Президент Фармонига биноан меҳнатда ва жамоат турмушида алоҳида намуна кўрсатгани учун тақдирланган бир гуруҳ чирчиқликларга мамлакатимизнинг юксак унвонлари ва фахрий ёрлиқларини топширди.

(ЎзА).

САМИМИЙ ТАБРИКЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Президент жаноблари!

Диний эътиқод ва унга садоқатнинг муҳимлигини таъкидлаб, Қурбон ҳайити муносабати билан Сизга ва Ўзбекистон халқига зўр мамнуният ила энг эзгу тилакларимни йўллайман.

Мусулмон йилидаги энг муҳим байрамлардан бири бўлган Қурбон ҳайити ишонч, дўстлик, меҳр-шафқат, ройишлик ва тинчлик каби умумий қадриятларни акс эттиради.

Маккага борадиган кўп зиёратчилар чегара нималигини билмайдиган интилишлар — хавфсизлик ва эркинлик моҳиятини бизга яна бир бор эслатади.

Сизни ва ватандошларингизни Америка халқи номидан қутлуғ байрам билан табриклайман.

Самимий ҳурмат билан,

Уильям КЛИНТОН,
Америка Қўшма Штатлари Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим

Сиз жаноби олийлари, Ўзбекистон ҳукумати ва унинг мусулмон халқини буюк исломий байрамлардан бўлмиш муборак Қурбон ҳайити билан табриклайман.

Ушбу саодатли кунларнинг шарофати ҳамда барча мусулмон давлат ва миллатларнинг ҳамкорлиги ва саъй-ҳаракатлари ила жаҳон мусулмонларининг илгаригидан кўра кўпроқ бахт-саодати ва бирдамлигининг шоҳиди бўламиз, деб умид қиламан.

Аллоҳ таъолодан Сиз жаноби олийларига сиҳат-саломатлик ва муваффақият, Ўзбекистон мусулмон халқига иззат ва саодат тилайман.

Акбар Ҳошимий РАФСАНЖОНИЙ,
Эрон Ислом Жумҳурияти Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноб олийлари,

Ийд ал Адҳа-Қурбон байрами муносабати билан Сизга ва дўст Ўзбекистон халқига Сурия Араб халқи номидан ва шахсан ўз номимдан самимий табрик йўллаш менга улкан қувонч бахш этади.

Сиз бу марҳаматли байрамни соғ-саломат ва бахтиёрлик билан, халқингиз эса равнақ ва фаровонликда кўп марта кутиб олишини аллоҳдан илтижо қиламан.

Ҳафиз ал АСАД,
Сурия Араб Республикаси Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муборак Ийд ал Адҳа — Қурбон байрами муносабати билан аҳли исломга тинчлик ва муваффақият тилаб қодир аллоҳга илтижо қиламиз.

Сизга узоқ умр ва бахт-саодат, мамлакатингиз дўст халқига доимий равнақ ва фаровонлик тилаймиз.

Қобус Ибн САИД,
Уммон Султони.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ, БИРОДАРИМИЗ ИСЛОМ КАРИМОВГА, УНИ АЛЛОҲ ЎЗ ПАНОҲИДА АСРАСИН

Муборак Қурбон ҳайити муносабати билан Сиз жаноби олийларига чин қалбдан табрик ва қутловларимни етказишдан жуда мамнунман. Шу қулай имкониятдан фойдаланиб, Сизга энг яхши истакларимни баён қилмоқчиман. Сизга сиҳат-саломатлик, Ўзбекистоннинг қардош мусулмон халқига доимий равнақ ва фаровонлик тилайман.

Шу воқеа муносабати билан қодир аллоҳдан мусулмон оламини янада жипслаштиришни, барча мусулмон халқларининг мустаҳкам ҳамкорлиги ва бирдамлигини илтижо қиламиз.

Жаноби олийлари, Сизга зўр ҳурмат билан,

Саад ал Абдулла ас Салим ас САБОҲ,
Қувайт Давлати валиаҳд шаҳзодаси ва Бош вазири.

• Туркистон — умумий уйимиз

ДИЙДОРЛАШУВ БАЙРАМИГА АЙЛАНАДИ

Шу йил 20 май куни Қозоғистонда Ўзбекистон Республикаси кунлари бошланади. Деярли бир ҳафта мобайнида қозоқ биродарларимиз истиқлолнинг дастлабки йилларида Ўзбекистон эришган ютуқлардан, қадамбақадам амалга оширилаётган иқтисодий ва маданий ўзгаришлардан янада кенгроқ воқиф бўладилар. Мазкур тадбирни тайёрлаш бўйича тузилган ишчи гуруҳи раҳбари, республика маданият ишлари вазирининг биринчи ўринбосари Б. Абдураҳимов билан ана шу ҳақда суҳбатлашдик.

— Баҳодир ака, Қозоғистонда ўтадиган Ўзбекистон Республикаси кунларига тайёргарлик хусусида гапириб берсангиз.

— Ўтган йили мамлакатимизда қозоқ дўстларимиз меҳмон бўлиб, қўшни мамлакатнинг бугуни ва порлоқ эртаси ҳақидаги тасаввуримизни бойитишган, ажойиб санъатларини намойиш этиб, дилларимизни хушнуд қилган эдилар. Шу маънода, бизнинг қарийб 500 киши қатнашадиган бу галги сафаримизни жавоб ташрифи дейиш мумкин.

Шуни таъкидлаш керакки, бу тадбир аввалги маданият ва санъат декадаларидан ўзининг бой ва ранг-баранглиги билан фарқ қилади. Зотан, биз Ўзбекистоннинг нафақат теран маданияти ва санъатини, балки, фан, иқтисодиёт соҳаларида қўлга киритаётган дастлабки ютуқларини, мавжуд муаммолар қандай ҳал этилаётганини, бунда хорижий давлатлар билан боғланаётган ҳар томонлама тенг алоқалар, аввало, Марказий Осиё давлатларининг ўзаро ҳамкорлиги, халқларимиз дилида зуҳур бўлган тарихий бирлик, якдиллик туйғуси нечоғли муҳим ўрин тутишини ҳам намойиш этамиз. Мазкур тадбирга тайёргарлик ҳам албатта олдимизда турган вазифа — ана шу эзгу мақсадга яраша бўлди. Бу жараёнда қозоқ дўстларимиз билан бақамти, елкама-елка ишладик. Зеро, кунлар икки мамлакат халқларининг биродарлик байрамига айланиб кетади.

— Кунларнинг дастури, ундан ўрин олган асосий тадбирлар ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Биласизки, Қозоғистон — улкан мамлакат. Биз дастурни ишлаб чиқишда мана шу ҳолни назарда тутдик, яъни бепоён ўлканинг ҳар бир минтақасини қамраб олишга ҳаракат қилдик. Унга кўра, ўзбекистонлик меҳмонлар олти гуруҳга бўлиниб, Толдиқўрғон, Қарағанда, Тўрғай, Чимкент, Қизилўрда ва Жамбул вилоятларида бўладилар. Ҳар бир гуруҳ таркибида фан ва маданият намояндалари, ишлаб чиқариш илғорлари, тадбиркорлар, санъаткорлар бўлиб, улар меҳнат жамоаларида, билим масканларида, жамоат ташкилотларида учрашув ва суҳбатлар ўтказадилар. Кўргазмалар ташкил этилади. Шуниси диққатга сазоворки, намойиш этиладиган дўстлик концертларида ўзбек ва қозоқ санъаткорлари тенг иштирок этишади. Бунда ҳам ўзига хос рамзий маъно зоҳир.

Қозоғистонда Ўзбекистон Республикаси кунларининг тантанали очилиши 20 май куни Алматидаги республика саройида бўлади. У ўзбек ва қозоқ санъат усталарининг катта концерти билан якунланади.

Шу куни Қозоғистон пойтахтида «Интеграция—95» кўргазмаси очилади. Бир ҳафта давомида бу ерда халқ хўжалигининг турли соҳаларида Ўзбекистон эришган ютуқлар намойиш этилади. Халқ амалий санъати кўргазмаси эса ҳунармандларнинг бетакрор санъати намуналари билан таништиради. Машҳур «Ялла»дастаси, Ҳамза номидаги академик театр, «Шодлик» ансамбли, ўзбек киночилари ўз дастурларини санъат ихлосмандлари эътиборига ҳавола этадилар. Бундан ташқари, тадбиркорлар, ишлаб чиқариш соҳалари вакилларининг интеграцияни чуқурлаштириш борасидаги амалий суҳбатлари, ўзаро тажриба алмашувлари ҳам дастурда кўзда тутилган.

Муҳими, халқда меҳр—кўзда деган гап бор. Яширишнинг ҳожати йўқ, мустақил давлатчилик тикланиши дастлабки йилларида ўтиш даври мураккабликлари сабаб орадаги борди-келди бироз сийрак тортиб қолган эди. Шукр, Президентларимизнинг саъй-ҳаракати, халқ хоҳиш-иродасига қулоқ тутиб иш кўриши натижасида Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон Республикалари ўртасида ягона иқтисодий ҳудуд барпо этилди. Бир қанча сунъий тўсиқлар олиб ташланди. Мана, бугун эса бир-биримизда дўстлик байрамларини ўтказишдек хайрли кунларга ҳам етиб келдик.

Президент Ислом Каримов Республика Олий Мажлисининг иккинчи сессиясидаги нутқида «Тасаввур қилингки, ота-юртимиз Туркистон катта бир уй, буюк бир рўзғор, буюк бир оила. Бу оила фарзандлари қанча яқин ва аҳил бўлса, рўзғор ҳам шунчалик обод ва тўкин бўлади» дея таъкидлаган эди. Ўйлайманки, Қозоғистонда ўтажак Ўзбекистон Республикаси кунлари ҳам халқларимиз қалбидаги ана шу асрий дўстлик, қардошлик туйғуларини янада камол топтиришга, ҳамкорлик, елкадошлик ришталарини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Аҳмад ХЎЖА суҳбатлашди.
(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Т. П. Бобожоновни Ўзбекистон Республикасининг фахрий ёрлиғи билан мукофотлаш тўғрисида

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, республика минерал-хомашё базасини яратишга қўшган катта ҳиссаси ҳамда ижтимоий ҳаётда фаол қатнашаётгани учун «Ўзбекнефтгаз» миллий корпорациясининг «Ўзбекгеофизика» давлат геология корхонаси бош директори Тошпўлат Лепесович Бобожонов Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 15 май.

ПОКИСТОН БОШ ВАЗИРИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНГА РАСМИЙ ТАШРИФИГА ДОИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан Покистон Ислом Республикаси Бош вазири Беназир Бхутто 22-23 май кунлари расмий ташриф билан Ўзбекистон Республикасида бўлади.

СЪЕЗД ИШ БОШЛАДИ

Тошкентда Ўзбекистон акушер-гинекологларининг IV съезди иш бошлади. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Акушер-гинекологлари илмий жамияти ташаббуси билан ўтаётган ушбу тадбирда пойтахт, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлардан келган олимлар, тиббиёт ходимлари қатнашмоқда. Съездга Мустақил Ҳамдўстлик Давлатлари ва хорижий мамлакатлардан вакиллар таклиф этилган.

Анжуманни республика соғлиқни сақлаш вазири Ш. Каримов очди. Ялпи мажлисларда Ўзбекистонда аёллар соғлигини мустаҳкамлаш, оила ривожи ва аҳоли саломатлигини таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида маърузалар тингланди. Республикада болалар ва ўсмирлар гинекологияси хизматининг тиббий ва ижтимоий йўллари, шунингдек, акушерлик ва гинекология амалиётида хорижий фирмалар препаратларини қўллаш каби масалалар муҳокама қилинди.

Съезднинг очилиш маросимида республика Бош вазирининг ўринбосари, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси раиси Д. Ғуломова сўзга чиқди.

Анжуман эртага ўз ишини давом эттиради.

(ЎзА).

БМТ ВАКИЛИ ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДА

БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик Қорақалпоғистон Республикасида бўлди. У Ўзбекистон Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси Уббиниёз Аширбеков билан учрашди. Суҳбат чоғида У. Аширбеков Нукусда БМТ ташаббуси билан шу йилнинг 18-21 сентябрида ўтказиладиган Оролбўйи муаммоларига бағишланган халқаро анжуманга тайёргарликнинг бориши, экологик муаммоларни ҳал этишга жаҳон мамлакатлари эътиборини жалб этиш хусусида сўзлади.

Жаноб Холид Малик сентябрь ойида ўтказилажак халқаро семинар Орол муаммосини ҳал этишда муҳим ўрин тутишини таъкидлади.

БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик ва унга ҳамроҳлик қилаётган бир гуруҳ мутахассислар Орол денгизини бориб кўрдилар. Минтақада яшаётган меҳнаткашларнинг яшаш шароитлари билан танишдилар.

ЛАМПАЛАР ҲАМ ЎЗИМИЗДА ТАЙЁРЛАНАДИ

Чирчиқдаги ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати бош директори Эшмурод Пирматов Копенгаген сафаридан ажойиб туҳфа — Европа ишбилармонлари ассоциациясининг «Олтин глобус» соврини билан қайтди.

Жамоа аъзолари бу мукофотга жаҳон бозорида кейинги йиллардаги фаол иштироки туфайли эришдилар. Дарҳақиқат, комбинатда тайёрланаётган маҳсулотлар дунё бозорида кўпчиликнинг эътиборини қозонмоқда. Экспорт ҳажми сўнгги йилда уч ярим бараварга ортди.

Корхонадаги асосий маҳсулотлардан бири вольфрам симлари ҳисобланади. Бу ерда ҳамдўстлик мамлакатларида тайёрланаётган мазкур камёб маҳсулотнинг 95 фоизи ишлаб чиқарилади. Аммо собиқ Иттифоқ даврида уларнинг деярли ҳаммаси четга жўнатилар эди. Бундан уч йилча илгари чирчиқликлар вольфрам симидан электр лампалари ишлаб чиқаришни йўлга қўйдилар. Айни пайтда корхонада ойига 250-260 минг дона маҳсулот ишлаб чиқариляпти. Шу билан биргаликда мазкур цех кенгайтирилмоқда. Йилнинг учинчи чорагида тўққизта янги линияни ишга тушириш мўлжалланмоқда. Бу йилига 50 миллион дона электр лампалари ишлаб чиқариш ва республикамиз эҳтиёжини тўла қондириш имконини беради.

Марказий Осиё давлатлари билан яқин қўшничилик алоқаларининг йўлга қўйилгани айни муддао бўлаётир. Қирғизистондаги электр вакуумли жиҳозлар заводига буюртма берилган автомат қурилмалари тайёр бўлган заҳоти пешма-пеш келтириб ўрнатилмоқда. Ҳамкорлар ўртасидаги бундай ўзаро манфаатли муносабатлар яхши самара бермоқда. Бундан ташқари Германиянинг «Скет» фирмаси билан биргаликда вольфрам симлари цехи кенгайтириляпти. Кенг истеъмол моллари турини кўпайтиришга ҳам катта эътибор қаратилмоқда. Бугунги кунда уларнинг сони қирқтадан ошди.

Бир сўз билан айтганда, комбинатнинг беш минг кишилик аҳил жамоаси барча чирчиқликлар қатори шаҳарнинг 60 йиллик тўйини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олаётир.

ЭКОЛОГИЯ МУАММОЛАРИ ЭЪТИБОРДА

15 май куни Тошкентда «Марказий Осиёда иқтисодиётни ривожлантириш ва атроф муҳитни бошқариш» мавзусида халқаро семинар иш бошлади. Жаҳон банки ташкилотчилигида ўтказилаётган мазкур семинарда Марказий Осиё республикалари, Мўғулистон ва япониялик мутахассислар ҳамда олимлар иштирок этмоқда.

Семинар қатнашчилари 10 кун мобайнида иқтисодий тараққиёт, экологик вазиятни яхшилаш, сув захираларидан унумли фойдаланиш, ердан фойдаланишда тирик табиатга зиён етказмаслик, саноат чиқиндилари муаммоси ва ислоҳотларни амалга оширишда аҳолининг фаоллигини ошириш билан боғлиқ масалаларни атрофлича муҳокама этадилар.

(ЎзА).

ТАЪМИРЧИЛАР НИМАГА ҚОДИР?

«Ўзбекистон темир йўл машинасозлиги» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Пахтаободдаги таъмирлаш заводи ходимлари республикамиз темир йўлчиларига яхши ёрдам кўрсатишаяпти.

Корхонада нефть қуйиш цистерналарини жорий ремонт қилиш яхши ташкил қилинган. «Ўзбекистон темир йўллари» бўлинмаларида уларнинг етишмаслиги яққол сезилаяпти.

Пахтаободликлар янги иш жойлари барпо қилиш учун ҳамма имкониятларга эга. Лекин кучли кўтарма кранлар ўрнатиш, қўшимча темир йўл шохобчаларини қуриш керак эди. Энди саккиз ва тўрт ўқли цистерналарни шу темир йўл шохобчаларига қабул қилишмоқда. Ғилдиракларни текислаш учун Польшадан сотиб олинган «Рафамет» станогини ўрнатдилар. Унда ёш мутахассислар ишлашга ўргатилди. Яқин орада бундай станоклар сони ортади ҳамда заводда ойига 80-90 тадан цистерна таъмирланадиган бўлади.

Эҳтиёт қисмларнинг етишмовчилигини тугатиш учун корхонанинг механика цехида уларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бу ерда ҳаракатдаги составнинг таъмирланиши учун 100 хилдан ортиқ деталлар ва қисмлар тайёрланади. Заводда йўловчилар ташиладиган вагонларнинг ойналарини ҳимояловчи жалюз ишлаб чиқаришга ҳам киришилди.

Ҳозир заводда кўп сонли буюртмачилар юбораётган цистерналарни таъмирлашга навбатга қўйиш учун кутиш парки қуришга киришилди.

Бундан ташқари, бу ерда халқ истеъмол моллари — сувни иситадиган колонкали печкалар, улар учун газ горелкалари ишлаб чиқариляпти.

(ЎзА).

> *«Бугун янги ўзбек давлатини барпо этар эканмиз, биз тарихдан, аждодлар меросидан, уларнинг руҳи покидан, Туркистон халқларининг қадриятидан, маънавий меросидан, санъатидан баҳраманд бўлишимиз табиийдир».*
>
> *И. КАРИМОВ.*

МУСТАҚИЛЛИК ВА МАЪНАВИЯТ

ҚАДИМ манбаларда, хусусан Зардуштийларнинг муқаддас китоби «Авесто»да юртимиз энг гўзал ўлкалардан деб таъриф-тавсиф қилинган. Урхун-Энасой ёзувида қадимги туркийларнинг турмуш тарзи, дунёқараши, эътиқоди ҳақида етарли маълумот берилади.

Бу битиктош ва унга ўхшаш ёдгорликлар ҳақида тадқиқотчи Насим Раҳмонов билдирган фикр диққатга лойиқ: «Битиктошлардаги Ватан туйғуси, мустақиллик тўғрисидаги фикрлар биз учун жуда ибратлидир. Аждодларимиз учун Ватан энг муқаддас тушунча, айниқса, Тўнюқуқ битиктошида (716 йил) бу ғоя ўз ифодасини яхши топган. Ҳақоннинг маслаҳатчиси Тунюқуқ, эрксизлик халқни оғир фожеаларга, ҳатто бутунлай йўқолмоққа юз тутишга олиб келади, дейди. Эркин яшамоқчи бўлган ҳар бир одам Ватанни ҳимоя қилиш учун ҳатто жонини ҳам фидо қилишга шай туриши керак, дейди у. Халқ ҳам, ҳоқону амалдорлар ҳам қонун-қоидаларни, анъанани қаттиқ ҳимоя қилгани учун қудратли турк давлатини барпо қилдилар».

Соҳибқирон Амир Темур, бизким, мулки турон, амири Туркистон, миллатларнинг энг қадимий ва энг буюги, дея лутф қилган эдилар. Ҳа, биз дунёдаги энг қадимий халқлардан ҳисобланамиз. Халқчиллик (демократия)нинг ватани ҳам аслида Турон замини бўлган, десак хато қилмаймиз. Чунки, эрамиздан 4-5 минг йил бурун сайлов ўтказиб, ҳоқонни сайлаган халқ ўзимизнинг аждодларимиз эди. Ҳозир демократиянинг ватани дея таъриф берилаётган баъзи қитъалар ҳали кашф этилмаган пайтда бу юртда ҳар бир инсоннинг ҳуқуқини ҳимоя қиладиган идоралар бор эди.

Ҳар бир халқнинг буюклиги унинг сони билан эмас, маънавий қадриятлари билан белгиланади. Тўғрисини айтиш керак, ҳозирги иқтисодий қийинчиликлар, бозор муносабатларига ўтиш даврига хос мушкул вазиятга қарамай, мамлакатимизда бунёдкорлик давом этмоқда. Алишер Навоий номидаги миллий боғ, Амир Темур хиёбони, тикланаётган кўҳна бозорлар, расталар, қад ростлаётган меҳмонхона, чойхоналар ва бошқа обидалар яратувчилик жараёни ривожидан далолатдир. Халқимиз улуғ яратувчилик ишларини амалга ошираётганда «яхшидан боғ қолади» деган нақлга амал қилмоқда. Ўзбек халқи азалдан ободончиликни улуғ фазилатлардан деб билади. Ўзбекистон Президенти И. Каримов бу хусусда шундай деганди: «Кўнглимдагини айтсам, юртимизнинг ҳамма ерида меъморчилик ишлари бирдек ривож топишини, ҳар бир вилоят марказида «Туркистон» саройидек муҳташам саройлар бўлишини истар эдим. Токи юртимиз гўзал, файзли, эркин ва адолатли юрт бўлсин, токи, биздан энг фойдали ёдгорлик қолсин, боғ-роғлар қолсин, қалбни поклайдиган ибратли сўз қолсин, токи, биздан олис авлодларга озод ва обод ватан қолсин».

Мустақиллигимизнинг тақдири, Ўзбекистоннинг келажаги, биринчи навбатда, одамларимиз амалий фаолиятига, ахлоқий баркамоллигига, ғоявий-сиёсий етуклиги ҳамда миллий ўзлигини қанчалик чуқур ва мукаммал англаб олишларига бевосита боғлиқ. Жамият тараққиётини, мустақиллик билан боғлиқ бўлган улкан вазифаларни бажаришга оммани сафарбар этишни мафкурасиз тасаввур этиш мумкин эмас. Миллий истиқлол мафкурасининг азалий анъаналарига, удумларига, тилига, дилига, руҳиятига асосланиб, келажакка умид, сабр-тоқат, адолат, маърифат каби туйғулар онгимизга сингдирилиши лозим. Миллий мафкурамиз халқимизнинг ўз олдига қўйган буюк мақсадларидан келиб чиқади.

Жумҳуриятимизда иқтисодий қийинчиликлардан чиқишнинг назарий асослари, тамойиллари ишлаб чиқилди ва амалиётда ўзининг самараларини бермоқда. Энди эса бизни маънавий ислоҳотлар кутмоқда. Бунинг учун авлодлар анъаналарига муносиб ишларни давом эттириб, уларнинг удумларини фақат тиклаш билан чегараланиб қолмай, мазмунини ҳам бойитиб боришимиз лозим. Ҳар соҳада бўлганидек, маънавиятда ҳам ишни мустаҳкам пойдевор қўйишдан бошламоқ керак. Маълумки, қурилаётган иморатнинг пойдевори қанчалик бақувват бўлса, иморат шунчалик узоқ ва мустаҳкам туради. Катта ишонч билан айтишимиз мумкинки, туркий халқларнинг маънавий пойдевори-бўлажак давлатимизнинг таянчлари жуда қадимий ва мустаҳкам. Бу эса дунё тан олган ҳақиқатдир. Демак, асосий вазифамиз ота-боболаримиз қолдирган бу хазинадан оқилона фойдаланиш, уни мустақиллик йўлида хизмат қилдиришдир. Тарихий илдизларимиз шу қадар чуқур экан, демак ўшанга яраша юксакларга кўтариш учун маънавий пойдеворимиз етарлидир.

Маънавий пойдеворимизнинг ажралмас қисми ўзбек-туркий удумлардир. Удумлар минг-минг йиллар давомида яратилган, жорий қилинган ва халқнинг турмуш тарзига, кундалик эҳтиёжига айланиб кетган. Халқ унга амал қилган, бузмаган, ўз миллатини, тилини, миллий бирлигини сақлаб қолган. Бир сўз билан айтганда, удумлар миллатнинг ҳаёт томири, мустаҳкам илдизларидир. Ғанимлар миллатни йўқотиш учун шу мустаҳкам илдиз — ўқ томирини қирқиб ташлашга ҳаракат қилишган. 70 йилдан ортиқ ҳукм сурган шўролар ҳукуматининг сиёсати ҳам шу мақсадга қаратилганлигини эндиликда ҳаммамиз яхши тушунамиз. Бунинг учун собиқ тузум турли хил баҳоналарни ўнлаб топди ва усталик билан амалга оширди.

Мустақиллик туфайли халқ удумларини ўрганиш, тарғибот-ташвиқот борасида анча ишлар қилинди ва қилинмоқда. Халқ мақоллари, фольклор материаллари қайта-қайта нашр қилинди, китобхонларга етказилди. Удум-маросимлар, урф-одатларимиз тикланиб, ҳаётга қайтарилди, «Меҳмонном», «Одобнома», «Ал-адаб Алмуфрад» (Адаб дурдонаси), «Жавоҳир ул ҳикоят», «Тақдирнома» ва бошқа дурдона китоблар чоп қилинди. Халқимизнинг тарихий удумлари бўлган «Наврўз» байрами, рўза ва қурбон ҳайитлари тикланди.

Бу ўлкада Муҳаммад Хоразмий, Абу Наср Форобий, Исмоил Бухорий, Ибн Сино, Амир Темур, Алишер Навоий, Хондамир, Хусайин Бойқаро, Заҳриддин Бобур каби буюк сиймолар яшаб ўтишган. Бой, мазмундор, узоқ тарихли ўтмишимиз порлоқ келажагимизнинг мустаҳкам таянчи бўлиб қолаверади. Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XVI сессиясида сўзлаган нутқида таъкидлаганидек, улуғ боболонларимиз руҳига, башарият тарихи ва маданияти хазинасига катта ҳисса қўшган улуғ аждодларимизга, улар қолдирган улкан меросга муносиб бўлиш истаги жамиятимиз аъзолари орасида кенг ёйилиши, ҳар бир фуқаронинг онгидан мустаҳкам жой олиши — бу ҳам янги замоннинг муҳим хусусиятидир. Маънавият-тақдирнинг эҳсони эмас. У инсон қалбида камол топиши учун виждонан меҳнат қилиш тақозо этилади. У — инсоннинг, халқнинг, жамиятнинг, давлатнинг куч-қудратидир.

Таъбир жоиз бўлса, мустақилликни қўлга киритганимиздан буён қарийб 4 йил мобайнида биз асрларга тенг тарихий йўлни босиб ўтдик. Истиқлол йўли эса доимо янги йўлдир. Унда бирорта мамлакатдан андоза олиш мумкин эмас. Сабаби, аввало, миллатлар ҳеч қачон бир-бирига ўхшамайди ва ҳамиша ўз шарт-шароитларидан келиб чиққан ҳолда тараққиётнинг турли поғоналарида бўлади. Ҳаётий ва тарихий тажрибадан маълумки, бирор нарсани янгидан яратмоқдан кўра, олдингисини мукаммаллаштириб, замон талабларига йўналтириш маъқулроқ. Юртбошимизнинг «Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг» деган сўзи халқ нақли даражасига кўтарилгани бежиз эмас, албатта. Халқ бахт- саодати учун ақл-идрок ҳамда чексиз меҳр-муҳаббат билан курашмоқ лозим. Вужудида мукаммал Ватан эътиқоди шаклланган, имонида Ватаний ахлоқ такомил топган инсон-комил инсондир. Бундай шахслар учун бир бурда нон топиб ейиш ҳеч қачон муаммо бўлмайди. Сабаби, бир тишлам нон топиб емоқ учун жуда катта ақл-заковат талаб қилинмайди. Бундай кишиларни халқнинг ўзи авайлаб-асрайди.

Улуғ мутафаккир Демокрит: «Одамларни жисмоний бақувватлик ҳам, пул ҳам эмас, ҳақгўйлик ва серқирра билимдонлик бахтиёр қилади», деган эди. Бунга тарихда мисоллар беҳисоб. Айниқса давлат бошлиқларининг шахсий сифатлари ўрнак бўлиши таҳсинга сазовордир. Машҳур тарихчи Шарофиддин Али Яздийнинг ёзишича, соҳибқирон Амир Темурнинг характерли хусусиятларидан бири давлат, мамлакат ва фуқарога ғамхўрлиги эди. Унинг шиори «рости-русти» эди. Чунки ҳақиқат — сиҳат-саломатлик, ҳақиқат — тартиб, ҳақиқат-адолат демакдир, деб тушунтиради у. Буюк бобомиз: «Инсонпарварлик ва мардликни Аллоҳ ҳам, халқ ҳам улуғлайди», деган гапларни ҳаётида кўп такрор қилганлиги тарихдан маълум.

Маълумки, ҳар қандай давлат, ҳар қандай жамият ўз моддий ва маънавий бойликлари билан қудратлидир. Халқлар эса мамлакатнинг табиий замини, ер ости ва ер усти бойликлари, заҳиралари, тоғлари ва ўрмонлари, дарё-ю денгизлари, тароватли шаҳарлари, гўзал иншоотлари билан ўз куч-қудратини намоён этишга ҳаракат қилади. Лекин кўп асрлик тарихий тажриба шундан далолат берадики, жамиятнинг ҳақиқий бойлиги инсондир. Кишилик жамияти эл-юртига, ватанига садоқатли, иймон-эътиқоди бут, мард ва жасур, малакаси етук, маънавияти юксак инсонлар билан ҳақли равишда фахрланади. Бу улуғвор, бетимсол бойлик ҳар қайси давлатнинг қудрати, салоҳияти манбаидир. Ана шундай наёб фазилатларга эга авлодни тарбиялаб вояга етказаётган халқ келажакка очиқ кўз, катта ишонч билан қараши мумкин.

Шуни алоҳида шукроналик билан таъкидлаш лозимки, халқимиз тарихнинг машаққатли синовлари оша ўзининг ана шу олижаноб хусусиятларини завол етказмай сақлаб келмоқда. Аждодларимиз ўз наслларини умумбашарий туйғулар, ўлмас шарқ фалсафаси, миллий қадриятларимиз руҳида тарбия қилиб келгандир.

Мустақил тараққиёт йўлига кирган халқнинг маънавияти президентимизнинг доимий диққат марказида туриши ўтган йилнинг май ойида республика Олий Кенгаши XV сессиясидаги маърузада ўз аксини топди. «Бизнинг асосий бойлигимиз, ривожланган давлат тузишга олиб борадиган йўлдаги таянчимиз — инсондир,— деган эди юртбошимиз.— Юксак малакали ва юксак маънавиятли инсондир. Бу нарса, айниқса ёш авлодга тегишли. Илм ўрганиш ва маънавий-ахлоқий қадриятлар ўрнини турли «сникерс» ва сигаретлар савдоси эгаллашига асло чидаб бўлмайди. Шу сабабли мен барча ватандошларимизга мурожаат қилиб айтаман: бугун ҳаётда қанчалик қийинчилик бўлмасин, маънавиятимиз ва маданиятимизни унутмайлик». Мустақил тараққиёт йўлига кирган республикамиз мафкурасини, маънавиятини назарий жиҳатдан кимлар яратади, деган савол туғилиши табиийдир. Ҳар доим ҳам назарий яратиш илм аҳлининг зиммасига юклатилган. Бугун ҳам шундай озод ва ҳур жамиятнинг ўз эҳтиёжларига мос маънавий қадриятлар тизимини, мафкуравий йўналишларни, дунёқарашига оид нуқтаи назарларни файласуфлар, иқтисодчилар, тарихчилар, адиблар ва ҳуқуқшунослар белгилаб беради. Бу соҳада бутун тарғибот, тушунтириш ишлари фан, таълим, маданият ва тарбия муассасаларининг фаолияти бир стратегияга хизмат қилиши лозим, у ҳам бўлса назариянинг халқ фаровонлигини таъминлашга қаратилишидир. Бозор муносабатларига ўтишда ижтимоий ҳимояни йўлга қўйиш ва бунда давлатнинг ислоҳотчилик ролини кучайтириш ниҳоят зарур. Соҳибқирон Амир Темур айтганидек, бир ишга киришишдан бурун ундан қутилиб чиқиш йўлларини мўлжаллаб қўйиш керак. Демак, жамият аъзолари онгида нима қилмоқчилигимиз, пировардидаги кўзлаган мақсадимизнинг нима эканлигини тушунтирмай туриб, кўзланган мақсадга эришиб бўлмайди. Ватан истиқлоли олдимизга қўядиган вазифалар ақл-заковатни кучайтиришни талаб қилибгина қолмай, айни пайтда, маънавий маданият учун ҳам муайян макон ва имкон яратади. Бизнинг ниятимиз бугунги кун вазифа ҳамда эҳтиёжларидангина эмас, балки келажакдаги тарихий ишлар мазмуни, истиқлол талаби билан ҳам белгиланади. Улуғ мақсадга эришиш учун курашда шошма-шошарликка ҳам, сусткашликка ҳам йўл қўйиб бўлмайди.

Бу фикр Амир Темур меросини ўрганишга ҳам тааллуқлидир. Айниқса унинг давлатни бошқаришдаги қонун-қоидаларга амал қилишдек ибратли ишлари биз учун жуда катта ижобий намунадир. «Амр қилдимки, вазирлар ушбу тўрт сифатга эга бўлган кишилардан бўлишлари лозим: биринчиси — асллик, тоза наслик, иккинчиси — ақл-фаросатлилик, учинчиси — сипоҳу раият аҳволидан хабардорлик, уларга нисбатан хушмуомала бўлишлик, тўртинчиси — сабр-чидамлилик ва тинчликсеварлик.

Салтанатим ишларини қонун-қоида ва интизомга солиб, салтанатим мартабасига зебу-зийнат бердим. Салтанатимни ўн икки тоифага бўлиб, уларга таянган ҳолда иш юргиздим. Салтанатим қонун-қоидаларини ҳам шу ўн икки тоифага боғлаб туздим. Бу 12 тоифани салтанатим фалакнинг 12 буржи ва давлатим корхонасининг 12 ойи деб ҳисобладим.

Биринчи тоифа — саййидлар, уламо шайхлар, фозилларни ўзимга яқинлаштирдим. Улар менинг саройимга доим келиб-кетиб, мажлисимни безаб туришди. Диний, ҳуқуқий, ақлий масалаларни ўртага ташлаб, қимматли фикрлар билдиришарди. Ҳалол ва ҳаромга оид масалаларни мен улардан ўргандим («Темур тузуклари» 65-бет).

Улуғ бобокалонимизнинг иш услуби (давлат бошқаришда) мустақил мамлакатимиз раҳбарияти томонидан ўз ўрнида ижодий қўлланаётганлиги эътиборга лойиқ. Юртбошимизнинг 1993 йил 23 апрелда республика ёзувчи-шоирлари билан бўлган учрашувда ,Мен сизларни муқаддас мустақиллигимиз, элимизнинг асрий орзуси бўлмиш озодлигимизнинг ҳақиқий ҳимоясига чақираман,— деганда буюк эътиқодлар олдида томошабин ёки оддий кузатувчи бўлиб туриш мумкин эмаслигини айтган эди. Озодлигимиз осмондан тушди, деганлар янглишадилар. Ҳеч қачон озодлик берилмайди, у олинади. Бу жараённи тасаввур эта олмайдиганлар, Ватан ва миллатнинг асл буюк мақсадларидан йироқ кимсалар, Ватанимизда дунёвий давлатчилик сиёсатининг тимсоли бўлмиш улуғ бобомиз Амир Темур руҳи олдида жавоб берадилар. Улар ҳам вужудида Ватан ва халқ туйғуси, эътиқоди шаклланган миллатдошларимиз каби тўқ қул бўлиб дунёдан ўтгандан кўра оч бўлсанг-да озод ва эркин яшаб, ўз эркинг, еру сувингга хўжайин бўлиб яшаб ўтиш маъқуллигини бир кун англаб етадилар, деб ўйлайман. Бироқ чўпоннинг таёғини суқиб қўйишса кўкарадиган, чексиз суғориладиган ерлари бўлган буюк дарё — Аму ва Сир орасидаги халқ ҳеч қачон оч қолмайди. Агар бир босқин ва талончилик туфайли юрт талаб кетилмаса. Худди мана шу боис ҳам ҳазрат Амир Темурдан сўнг юртимиз рўшнолик кўрмади. Минг алам ва афсуслар бўлсинким, юрт аввало ичдан бузилади. Қалъанинг ичидан путур кетмаса, уни ололмайдилар. Миллатимизнинг ўз вақтида пешонасининг шўр бўлишига сабабчи бўлган тарихий сотқинлар бўлмаганида эди, бизнинг улуғ манзилларимиз жуда яқин бўларди, бироқ бундай сотқинлар, нотабиий ва ноинсоний коммунистик ғояга тирмашиб, коммунист бўлиб ўлишга аҳд қилган кишиларга ҳам биз жабр,зулм қилмаймиз. Ҳар бир инсон ўз қилмиши, савоб ва гуноҳ иши учун аввало халқ олдида, сўнгра Яратган олдида ёлғиз ўзи жавоб беради. Илоҳий неъмат-миллий мустақиллигимизни асраб, авайлаб, такомиллаштириб, маромига етказмас эканмиз, келажак авлод ҳеч қачон бизни кечирмайди. Улуғ мақсадлар олдида сукут сақламоқ вақтни ҳуда-беҳуда ишларга сарфламоқ — шон-шараф ва ор-номусни йўқотмоқдир.

Юртимизнинг мустақиллик йилларида қўлга киритган энг катта ютуқларидан бири — маънавият мустақиллиги бўлди. Халқ ўз она Ватанини, маърифатлашган ва юксак ахлоқли давлат қурилишига даҳлдор эканлигини ич-ичидан ҳис қилмоқда. Бизнинг буюк маданий ўтмишимиз бор, фахрланишга арзийдиган, дунёга кўз-кўз қиладиган маънавий бойликка, қайта вужудга келтирадиган ва ривожлантирадиган қадриятларга эгамиз. Юртимизда юксак ахлоқли давлат барқарор бўлиши учун ҳамма нарса — ғоявий етук ватанпарварлик, буюк анъаналар ва турмушни бахтли, фаровон қилиш учун сидқидилдан интилиш, хоҳиш-ирода бор.

Юртбошимиз И. А. Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи мажлисида «Ўзбекистоннинг сиёсий-ижтимоий ва иқтисодий истиқболининг асосий тамойиллари» мавзусидаги маърузасида қайд қилганидек, «Бугун бизнинг олдимизда шундай тарихий имконият пайдо бўлдики, биз босиб ўтган йўлимизни танқидий баҳолаб, миллий давлатчилигимиз негизларини аниқлаб, буюк маданиятимиз томирларига, қадимий меросимиз илдизларига қайтиб ўтмишимиздаги бой анъаналарни янги жамият қурилишига татбиқ этмоғимиз керак». Мамлакатимизнинг ҳар бир фуқароси ана шундай улуғвор мақсадлар йўлида камарбаста бўлмоғи талаб этилади.

Эшқобил ҲОЛИҚОВ,
профессор, тарих фанлари доктори.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг таркибига ўзгартишлар киритиш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Қуйидагилар:

Полвонзода Абдусамат Абдуҳамидович — **Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раисининг биринчи ўринбосари этиб;**

Ишметов Аминжон Жабборович — **Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раисининг ўринбосари этиб;**

Акбаров Рустам Аҳматович
Анисей Татьяна Усмановна
Жузбонов Ҳабибулло Сейсембоевич
Исмоилов Бахтиёр Жўраевич
Исмоилов Собиржон Абдуллаевич
Маликов Ҳаким Каримович
Муҳаммадиев Аюб Абдураҳмонович
Муҳитдинова Фарруҳа Фахриддиновна
Носиров Каримхон
Попков Александр Васильевич
Сафаева Машкура
Субхонқулов Жамшед Тўрақулович
Тоғаев Хўжамурот Алламуротович
Тойжонов Бахтиёр Мирзааҳмедович
Турсунбоев Йўлчибой Эргашевич
Усмонов Ҳусан Муҳсимович
Хоменкер Лев Моисеевич
Хўжамуротов Султонмурот Атамахсимович
Шурова Альфия Иноғомовна
Қодиров Собир Солиҳович
Қорабоев Тоҳиржон Норматович
Ўзбекистон Республикаси Олий судининг аъзолари этиб сайлансин.

2. Қуйидагилар:

Аллашева К. Ш.,
Бердиқиличов С.,
Иброҳимов А. Ҳ.,
Набиев У. И. — бошқа ишга ўтиши муносабати билан;
Зикова Н. В. — пенсияга чиқиши муносабати билан

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг аъзоси вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлисининг Раиси Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 5 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судини сайлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикасининг Олий хўжалик суди қуйидаги таркибда сайлансин:

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судининг Раиси

Абдусаломов Мирзоулуғбек Элчиевич;

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик суди Раисининг ўринбосарлари:

Азимов Мурод Каримович
Умаров Мирзоҳид Собирович;

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судининг судьялари:

Аюпова Раҳима Болабековна
Головянц Каринэ Юрьевна
Есниёзов Есенбек Казиевич
Султонов Шукурулла Шокирович
Таниқулов Собиржон Мирзаевич
Федорова Ирина Леонидовна
Шомирзаева Ёқутхон
Қориев Сергей Тимурович

2. Вазифасидан озод қилинсин:

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судининг раиси Р. А. **Хачатуровни** — пенсияга чиқиши муносабати билан;

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судининг судьялари:

И. Б. **Баранцевани** — пенсияга чиқиши муносабати билан;

Ш. Б. **Ҳошимовани** — соғлиғи ёмонлашгани туфайли берган аризасига биноан.

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлисининг Раиси
Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 5 май.

• Жаҳон бозорига йўл

МЕЛАМИН — НОЁБ МАҲСУЛОТ

МЕЛАМИНнинг жаҳон кимё маҳсулотлари бозорида бу қадар қадрли эканлиги бежиз эмас. У саноатнинг турли тармоқларида қўлланилганда кимёвий буюмларга, маҳсулотларга, газмолларга янгича хусусият бахш этади. Меламин лак-бўёқ ёғочни қайта ишлаш, мебель, тўқимачилик, электртехника ва радиотехника соҳаларида, айниқса, кенг ишлатилади.

Лак-бўёқ саноатида меламиндан фойдаланиб тайёрланган лак ва эмал ишлатилганидан сўнг ёрилмайдиган, иссиққа чидамли хусусият кашф этади. Шу боис бундай лак ва эмаллардан асосан автомобилларни, радио аппаратлари ва аниқ асбобларни бўяшда фойдаланилади.

Ёғочга ишлов бериш саноатида қоғоз-қатлам ҳамда газмол ва ялтироқ симли газмоллар тайёрлашда ишлатиладиган пластик безаклар ишлаб чиқаришда қўлланилади. Ёғоч-қириндиди ишлаб чиқаришда қўлланилса, буюмларнинг сифати кескин ошиб, чидамли бўлади.

Сантехник-рўзғор асбоблари ва буюмлари, қатламли пластмассадан идишлар, ғижим бўлмайдиган газмоллар, сув шиммайдиган қоғозлар тайёрлашда жуда қўл келади.

Ўзбекистонда ва МДҲ мамлакатларининг бирортасида меламин ишлаб чиқарилмай, чет элдан сотиб олинади. 1995 йилда Ўзбекистоннинг бу маҳсулотга талаби 3 минг тонна бўлиб, кейинги йили 7 минг тоннага чиқади ва шу тариқа йилдан-йилга ортиб бораверади. «Лак-бўёқ», «Маҳаллий саноат» (ёғочни қайта ишлаш, мебель) тўқимачилик саноати бизда асосий истеъмолчи ҳисобланади.

Катализатордан фойдаланиладиган паст босимли жараён меламин ишлаб чиқаришнинг энг самарали ва экологик жиҳатдан тоза усулдир.

Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида мавжуд бўлган карбамид агрегати билан уйғун ҳолда меламин ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш мақсадга мувофиқдир. Шундай қилинса, карбамид агрегатидан суюқ чиқит (соатига 8,5 тонна аммоний карбамати қоришмаси)дан тўла фойдаланиш имконияти туғилади. Қурилмани бевосита карбамид агрегати ёнига ўрнатиш (майдон сатҳи 100Х150 м.) ортиқча қийинчилик туғдирмайди.

«Узхимпром» ассоциацияси ва Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси «DSM» (Нидерландия), «Мицубиси» (Япония) «Монтэдисон», «КТУ» (Италия), «Бальке Дюрр» (Германия) каби етакчи фирмалар билан лойиҳа ишлаб чиқдилар. Фирма битимга мувофиқ меламин қурилмасини етказиб бериш ва карбамид ишлаб чиқаришни кенгайтиришга оид техник-тижорат таклифини тақдим этди. Бу ускуналар ёрдамида меламин олиш техник-иқтисодий ва экологик самарадорлиги жиҳатидан жаҳоннинг шу соҳадаги етакчи фирмалари эришган ютуқлар қаторида туради. Фирма ўзи етказиб берган технология ўрнига меламин харид қилиш имкониятларини кўриб чиқишга розилик билдирди.

Меламин жаҳон бозорида сотилса, юқори самарадор ва рақобат бардош аммиак агрегатларини харид қилиш мумкин бўлади.

«У. С. У» (Англия), «КТУ» (Италия) фирмалари таклиф этаётган бу агрегатлар кимё саноатининг маҳсулотни экспорт қилиш салоҳиятини анча ошириш имконини беради.

В. НИКОЛАЕВ.

Хатирчи тумани уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси Эшназар Асқаров шу кунларда қишлоқ мактабларида бўлиб, ўқувчиларга уруш йиллари ҳақида сўзлаб бераяпти.

СУРАТДА: Э. Асқаров қуролдош дўсти Б. Ёрқулов билан.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ФАХРИЙЛАР ЁДИДА УЗОҚ ВАҚТ САҚЛАНИБ ҚОЛАДИГАН БЎЛДИ

Маълумки, иккинчи жаҳон урушида фашизмга қарши курашда юз минглаб ўзбек фарзандлари ҳам қўлига қурол олиб, мислсиз жасорат намуналарини кўрсатишган эди. Шу кунларда жаҳоннинг жуда кўплаб мамлакатларида эллик йиллиги катта шодиёналар билан нишонланаётган буюк ғалабанинг қўлга киритилишида уларнинг ҳам муносиб улушлари бор. Шуниси эътиборлики, республикамизда ана шундай уруш иштирокчиларига ҳукуматимиз томонидан алоҳида ғамхўрлик кўрсатилиб, барча шарт-шароитлар яратиб берилмоқда, алоҳида эҳтиром кўрсатилаётир.

Яқинда пойтахтимиздаги республика нефть ва газ геологияси ва қидируви институти концерт залида турли йиллар давомида мазкур даргоҳда меҳнат қилган уруш ва меҳнат фахрийлари билан учрашув бўлиб ўтди.

— Қирқ биринчи-қирқ бешинчи йиллардаги фашизмга қарши ҳаёт-мамот жангларида бизнинг илмгоҳимизнинг бир гуруҳ ходимлари ҳам иштирок этишган эди, — деди учрашувни очаркан, институт директори, геология-минерология фанлари доктори Асрор Обидов, — Қирғинбарот уруш ниҳоясига етиб, адолат ёвузликнинг устидан тантана қилгач, улар ҳам кўксилари тўла орден ва медаллар билан юртга қайтишди. Бундай кишилар кейинчалик яна ўз севимли масканлари қучоғига келишиб, республикамизда ушбу соҳани ривожлантириш йўлида фидойилик билан меҳнат қилишди. Обид Акромхўжаев, А. Бобоев, Наталья Евтушенко, Собиржон Султонов, Юрий Александров, Вера Папова каби кўплаб фахрийларимиз ана шулар жумласидандир. Биз бундай кишилар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди...

Шундан сўнг сўзга чиққан фахрийлар уруш хотираларидан ҳикоя қилишиб, пировардида ўзларига кўрсатилаётган иззат-ҳурмат учун миннатдорчилик изҳор этишди. Институт раҳбарияти томонидан уларга фахрий ёрлиқлар ва пул мукофотлари топширилди. Айниқса, учрашувда ҳозир бўлган фахрийларнинг ҳар бирига республикамизнинг исталган санаторийларидан бирига биттадан бепул йўлланма ажратилганлиги уларнинг дилидаги гап бўлди, дейиш мумкин. Илм маскани оталиғидаги болалар боғчаси тарбияланувчилари ҳамда мактаб ўқувчилари ўзлари тайёрлаган бадиий чиқишлари билан йиғилганлар кўнглини шод қилишди. Учрашув ниҳоясида фахрийлар олдига дастурхон ёзилиб, ош тортилди. Институтда ўтказилган ушбу ҳайрли тадбир фахрийлар ёдида узоқ вақт сақланиб қолиши, шубҳасиз.

Ғафур ШЕРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

YAMAHA-ASIA

"Ямаха" мусиқа асбоблари ва товуш ускуналари-биринчи қўлдан!
Кафолат муддати-1 йил

✓ PSR-510; W5;
✓ PSR-600; W7.

Нақд ва пул ўтказиш йўли билан сўмга сотилади

53-48-71,
53-10-43.

"Сафар Трейд Карго" бирлашмаси
шартнома бўйича Тошкент шаҳридаги омборидан
-386 DX40 /4/170-420 VGA 512;
-486 DX2 66 /4/240-420 VGA 512, 1024 Кв;
-ЕР ОН IX-1000, IX-1050.
Касса аппаратларини (Япония, Малайзия, Сингапур маҳсулоти) сотади.
"POVAI" СМ-118 модели (Ўзбекистон Республикасида фойдаланишга рухсат берилаган).
Пул ўтказиш йўли билан ҳақ тўланади.
Шунингдек, "Сафар Трейд Карго" бирлашмаси аппаратларни ўрнатиш, таълим бериш, таъмирлаш ва кафолатли техник хизмат кўрсатишни уюштириши мумкин.
Манзилимиз: Тошкент ш., Фарҳод кўчаси, 13—мавзе, 7—уй, 68—хонадон.
Тел.: 74—68—39, 74—72—93. Факс: 74—42—09.
(Соат 9.00 дан 18.00 гача).

«КЎКСАРОЙ»

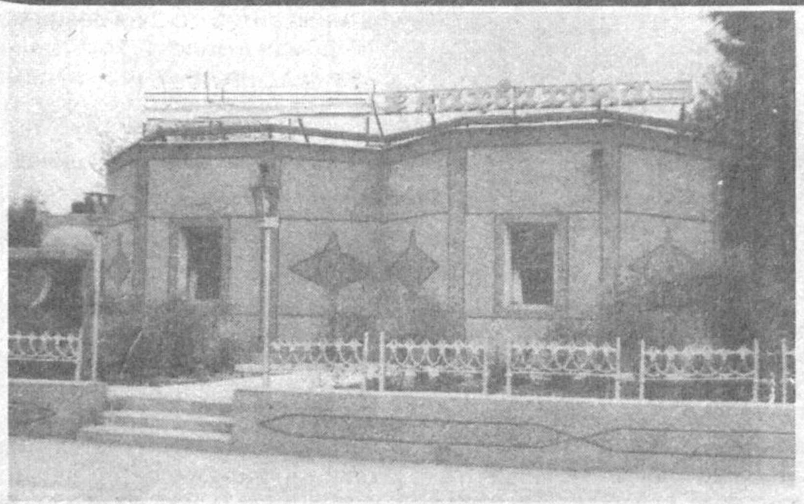

Кўксарой гузарида бўлганмисиз? Мабодо йўлингиз тушса бир киринг. Афсусланмайсиз. Муҳташам, қўш қаватли дўкон, ёнида қаҳвахона, чойхона, рўпараси — катта йўлнинг нариги бетида миллий услубда, кўркам қилиб қурилган гўшт, хўжалик ва саноат моллари дўконлари гузар ҳуснига ҳусн қўшиб турибди. Икки-уч йил муқаддам бу ерни кўрган одам ҳозир танимаслиги турган гап. Буларни тиклашнинг ўзи бўлгани йўқ. Забиҳулла ака озмунча югурдими. Ўзиям қулоғигача қарзга ботди.

...Илгари Тошкент — Минерал сувлар катта йўли бўйида пастқам, кўримсизгина озиқ-овқат дўкони бўларди. Забиҳулла Ҳабибуллаев унинг сотувчиси эди. Бу воқеага тўрт йилча бўлди. Бир куни Забиҳулла ака эрталаб дўконни очди, кирди-ю «ёпирай» деб ҳайратдан ёқасини ушлади, не кўз билан кўрсинки, дўконнинг орқа девори нураб ётарди. 40—50 йил бурун лойдан қурилган иморатнинг шунча чидаганига ҳам шукр қилиш керак-да.

Тошкент туман матлубот жамияти шу ернинг ўзида муҳташам савдо мажмуини тиклади-ю, пули тугаб, қурилиш тўхтаб қолди. Забиҳулла ака шу кезлари банкдан 300 минг сўм ссуда олди. Ошна-оғайнилару қариндошларидан ҳам қарз кўтарди. Хуллас, иморатга сарфланган 300 минг сўм пулни қурилиш ташкилотига тўлаб, «орани очиқ» қилди-да, ўзи ишга киришиб, баҳайбат иморатни битирди-қўйди. Пастида озиқ-овқат маҳсулотлари савдоси, юқорида тикувчилик цехини очди. Ҳозир дўконда 450—500 хилда кенг халқ истеъмоли моллари бор. Атрофдаги бешта қишлоқда истиқомат қилаётган 20 мингдан зиёд аҳолига хизмат кўрсатаяпти. Фақат бир нарса — йирик корхоналар хусусий фирмалар билан тўғридан-тўғри олди-берди қилмаётгани Забиҳулла акани қийнайди.

Тошкентдаги ун тегирмонлари, ёғ-мой комбинати, тўқимачилик корхоналари мутасаддилари очиқ-ойдин «биз хусусийлар билан ади-бади айтишиб ўтирмаймиз, пули бўлса ўзига» дейишди. На илож. Яна ўртага воситачи солишга мажбур. Туман матлубот жамиятидан ишонч қоғози олиб бориб, кундалик эҳтиёжбоп моллар — ун, макарон, совун, ёғ, қанд сингариларни олишаяпти. Ҳечдан-ҳеч ўша ишонч қоғози учун гўё воситачилик эвазига матлубот жамиятига 5—10 фоиз устама қолдираяпти. Шуям инсофданми. «Шунақа ортиқча қоғозбозликлар бўлмаганда аҳоли озиқ-овқат маҳсулотларини 5—10 фоиз арзонига оларди-ку», дейди Забиҳулла ака куйиниб. Дўконларга ўзимизнинг база ва корхоналардан кўра Қозоғистондан мол келтириш осон, ҳам ташвишсиз кечаяпти. Яқинда мол айрибошлаш йўли билан қўшнилардан 2 тонна қанд, 1 тонна гречка, турли консервалар, газ плиталари, гўшт майдалагичлар, кир ювиш машиналари, чангютгичлар олиб, аҳолига сотилди.

Дарвоқе, Забиҳулла аканинг чоғроққина тикувчилик корхонаси ҳам бор. Ҳозир 12 чевар бичиш-тикиш билан машғул. Корхона ярим қувват билан ишлаётган шу дамларда ҳам кунига 30—40 тагача ҳалат, 30 жуфтгача аёллар ва болалар ички кийимлари конвейердан чиқаяпти. Аслида ишчи ўринлари, дастгоҳлар 25 чеварга мўлжалланган. Газлама топиш ўлимдан қийин. Корхоналар раҳбарлари пулинг бўлсаям бермаймиз деб иккала оёқларини бир этикка тиққанча яқинларига йўлатишмаяпти. Яна иложсизлик. Ҳали у базага, бир пастдан сўнг бошқасига зир югураяпти. Бирига отанг, иккинчисига онанг яхши деб 20 сўмлик газламани 40 сўмданга базўр топаяпти. Тикилган кийим ҳам шунга яраша бўлади-да.

Яқинда З. Ҳабибуллаев тумандаги Тўлабий ширкат хўжалигида тери ошлайдиган цех қуришга киришиб кетди. Қувватиям чакки эмас. Ойига 1,5 минг қўй терисига ишлов берилади. «Узоғи билан бир ойда ишга тушираман» дейди. «Бунча хомашёни қаердан оласиз» десам, «бекорга Қозоғистон чегараси яқинига қурганим йўқда корхонани» деб кулиб қўйди. Иссиқ кийимлар, айниқса, пўстин тикишни йўлга қўймоқчи. «Сибир томонларда жуда асқотади» дейди. Тадбиркорнинг гапига қараганда эвазига у ёқлардан кўп нарса келтирса бўларкан. Астойдил киришган. Шу кунларда Белорусдан 4 та дастгоҳ келтириб қўйди. Яна 20 нафар одамни ишга олишни мўлжаллаяпти.

Забиҳулла ака эрта баҳорда туман ҳокимига дардини айтди: ҳоким Рустам Акбаров ўйлаб қараса, ғояси ёмон эмас. Дарҳол Қозоғистон чегарасига яқин жойдан бозор учун уч гектар ер ажратди. Мол, дон маҳсулотлари билан савдо қиладиган бўлимлари бўлади. Бундан ташқари ичида саноат моллари дўконлари, гўштни қайта ишлайдиган цех қуриш режалаштирилди. Тағин ёнида 0,5 гектар лимонзор, 0,5 гектар боғ барпо этиш мўлжаллаnаяпти.

Ўзбекистон Президентининг «Хусусий тадбиркорликда ташаббус кўрсатиш ва уни рағбатлантириш тўғрисида»ги 1995 йил 5 январь фармони чиққандан сўнг Забиҳулла ака хотиржам ишлашга кенг имкониятлар яратилаётганидан мамнунлигини таъкидлади. Ҳозир у аҳолига кўрсатилаётган хизмат турларини яна кўпайтириш ҳаракатига тушиб кетди.

Исматилла ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• «Бухоро-6» истиқболли нав

У СЕРҲОСИЛ, СЕРТОЛА, ҲАШОРАТ ВА КАСАЛЛИККА ЧИДАМЛИ

ЭКИШ учун ғўза навини танлар эканмиз, пахтачиликка бевосита алоқадор тўртта соҳа ҳамиша диққат марказида туриши шарт. Бу соҳалардан ҳар бирининг яна бир нечта шартлари мавжудки, янги нав шу шартларни тўла қаноатлантирсагина уни кенг майдонларга экиш мумкин.

БИРИНЧИДАН, янги нав саноат талабларига жавоб бериши лозим. Бунинг учун серҳосил бўлиши билан бирга толасининг типи ҳам юқори, масалан, тўртинчи ёки бешинчи типга мансуб бўлиши керак. Бундан ташқари зараркунанда ҳашарот ва касалликларга чидамлилиги, табиат инжиқликларига бардошлилиги кафолатланади. Пояси бақувват, ҳосили ҳам қўлда, ҳам машинада теришга мос, тола чиқиш салмоғи юқори бўлиши зарур. Барглари эса, табиий тўкилишга мойил бўлса пахтакор учун айни муддаодир.

Агар деҳқондан «сенга қандай нав керак», — деб сўрасангиз шу шартларни санаши табиий. Ва у олимларимиз олдига худди шундай талаб қўйишга мутлақо ҳақлидир. Демоқчимизки, энди селекционер олимларимиз ўзларининг шон-шуҳратлари учун эмас, давлатимиз ва кечани-кеча, кундузни-кундуз демай, меҳнат қилаётган деҳқонларимиз манфаатини ўйлаб янги навлар яратишлари лозим.

ИККИНЧИДАН, янги нав пахта толаси чигитдан осон ажралиб, унинг ифлосланиш даражаси кам бўлиши шарт. Чигит пўстлоғи жароҳатланишга чидамли ва тола сифати ҳам, толанинг чиқиш салмоғи ҳам юқори бўлиши лозим. Қолаверса, чигит пўстлоғи толага қўшилиб кетмаслиги ҳам муҳимдир. Мақсад юртимизда яратиладиган пахта ва унинг толаси ер юзида пахта экадиган 80 дан зиёд мамлакат пахтасидан устун бўлмоғи керак. Зеро, аграр республика ҳисобланган Ўзбекистон учун бундан ўзга йўл йўқ. Жаҳон бозорини эгаллашнинг бирдан бир йўли ҳам шудир.

УЧИНЧИДАН, тола сифати ва унинг чиқиш салмоғи юқори бўлса, тўқимачилик саноати талабларига ҳам мос тушади. Тўғрироғи юқори сифатли ип ва газлама ишлаб чиқариш имконияти вужудга келади.

ТЎРТИНЧИДАН, янги навда озиқ-овқат саноатининг талаблари ҳам ҳисобга олиниши табиий. Чигитдан олинадиган ёғнинг салмоғи юқори бўлиш билан бирга унинг сифати ҳам олий бўлишини таъминлаш лозим. Қисқаси мана шу тўртта соҳанинг барча шартларини тўла қаноатлантирадиган навгина районлаштирилиши мақсадга мувофиқдир.

Вилоятда 1984 йилдан бери синалаётган янги навлар орасида тажриба станциясида яратилган «Бухоро-6» нави ўзининг ижобий хусусиятлари билан кўпчилик эътиборини тортмоқда. У биринчи йилдаёқ бошқа навларга нисбатан устунликка эга эканлигини кўрсатди. Натижада иккинчи йилдан бошлаб катта майдонларда синашга рухсат этилди. 1987 йилдан вилоятнинг турли тупроқ ва иқлим шароитларига эга бўлган тўққизта хўжалигида жами 8,5 минг гектар майдонда экилди. Ўртача ҳосилдорлик 35,3 центнерга тўғри келди. «175-ф» да 29,0 центнер, «Октябрь-60» да 33,0 центнер бўлди.

«Бухоро-6» навининг пояси кучли бўлиб илдизи ҳам ерга чуқурроқ ботади ва ер ости сувларидан яхши фойдаланади. Кўсаклар йирик яъни 7-9 грамм атрофида. Пахтаси оқ рангда бўлиб, етилган кўсакларда лўппи очилади, қўлда ва машинада жуда осон терилади.

Пахта навларини синаш давлат участкаларининг маълумотларига қараганда, бу нав стандарт навларга нисбатан 7 центнергача юқори ҳосил бераркан. Тола чиқиши 35-36 фоиз, унинг узунлиги 34-35 миллиметрдир. Яна бир хусусияти вильт касаллигига бардошлидир. Барги ва чаноқлари қалинроқ бўлганлиги учун ғўза ҳашоратлари (ўргимчаккана, яшил цикадка)га нисбатан чидамли эканлиги ҳам аниқланган. Агар мақбул муддатларда экилса, барча агротехник тадбирлар ўз вақтида уддаланса, олинадиган ҳосил тўртинчи типга мансуб бўлиши кафолатланади.

Бу навнинг чанглатувчиси ипак пахта бўлганлиги учун экилган чигит қисқа муддатда (Бухоро шароитида 6-8 кунда) униб, тезда оқ илдиз чиқаради. Униб чиққандан шоналашгача 30-35 кун, шоналашдан биринчи гулгача 30 кун, биринчи гулдан биринчи кўсак очилишигача 60-65 кун, жами ўртача ўсиш даври 128-134 кундир.

Бухоро вилояти бир неча йилдан бери пахта тайёрлаш режасини республикада биринчилар қатори бажариб келмоқда. Бу муваффақиятларга янги яратилган «Бухоро-6» нави туфайли эришиляпти, десак муболаға бўлмас. Бу навдан бошқа вилоят пахтакорлари ҳам кенг фойдаланишмоқда. Масалан, 1993 йилда «Бухоро-6» нави Қорақалпоғистонда 7900 гектар, Қашқадарёда 47900 гектар, Навоийда 28600 гектар, Сурхондарёда 14800 гектар, Хоразмда 14900 гектар ва Бухорода 116.600 гектар ёки республика бўйича 210.900 гектар майдонда экилган. Ушбу навдан фойдаланган барча хўжаликлар пахта тайёрлаш режасини ортиғи билан бажарганлар. 1994 йил ҳам «Бухоро-6» нави эккан ҳамма хўжалик ва бригадалар маррага биринчилар қатори етиб келишди. 1995 йилда республика бўйича уни 164,7 минг гектар майдонга экиш режалаштирилди.

— Биз «Бухоро-6» навини экинглар, деб ҳеч кимга кўрсатма берганимиз йўқ, — дейди навнинг муаллифларидан бири А. Батталов. — Ўз-ўзидан тарқалиб кетди. Унинг тобора оммавийлашиб бораётганлигининг сабаби — деҳқонларнинг, пахта тозалаш саноати ҳамда тўқимачилик ва озиқ-овқат саноатининг талабларига тўлиқ жавоб беради.

Вилоят «Пахтасаноатсавдо» ташкилоти директори Ризоқул Отақулов ҳам муаллифнинг фикрини тасдиқлади:

— «Бухоро-6» нави толасининг майинлиги, узунлиги ҳамда кўп тола бериши билан бошқа навлардан ажралиб туради. Пахта заводларимизда жуда ҳам осон ва яхши ишланмоқда. Уни қайта ишлашда олдинги навларга нисбатан анча кам энергия сарфланаётганини таъкидлаш жоиз. Муҳими шундаки, толасининг оқлиги ва мустаҳкамлиги учун жаҳон бозорида энг рақобатбардош ва харидоргирдир. Бундан ташқари, унинг чигити ҳам тўқ ва йирикдир.

Директорнинг гапида жон бор. Озиқ-овқат саноатининг пахта ёғига бўлган талабларини ҳам назардан четда қолмаслигимиз керак. Чигит қанчалик тўқ ва йирик бўлса, унинг ёғлилик даражаси, шунча юқоридир. Январь ойида Коғон ёғ-мой комбинати директори Ато Ўлжаевнинг айтишича, «Бухоро-6» чигитнинг ёғлилик даражаси 1993 йилда 19,34 фоиз эди. 1994 йил бу кўрсаткич 18,78 фоизни ташкил этган. Тўғри, чигитнинг ёғлилик даражаси камаяётгани сезилмоқда. Шундай бўлса-да, бошқа навлардан юқорироқдир. Биринчи йилларда ёғлилик 19-21 фоизгача кўтарилган экан. Эҳтимол, унинг камайиш сабабларини ўрганадиган мутахассислар топилар.

«Бухоро-6» нави ўзининг ҳосилдорлиги, толасининг сифатлилиги, ғўзасининг зарарли кушандаларга, гармселга чидамлилиги билан аллақачон бухоролик деҳқонлар ишончини қозонган. Масалан, ҳосилдорлик 1992 йили вилоятда 32,1 центнер, республикада эса 24,8 центнер бўлган. Ёки 1993 йилда вилоятда 34,9 бўлса, республикада 25,0 центнер ҳосил олинган. Сўнгги 1994 йилда ҳам вилоятда ҳосилдорлик 32,1 центнер бўлгани ҳолда, республикада атиги 25,6 центнерга етган, холос. «Бухоро-6» муаллифлари фикрига қараганда, агар нав агротехникасига қатъий амал қилинса, ҳар гектар ердан 45-50 центнердан ошириб ҳосил олиш мумкин. Қисқаси, нав агротехникасида барча жараёнлар ҳақида тўлиқ маълумотлар берилган.

Ўзбекистон пахтачилик илмий-тадқиқот институтининг Бухоро филиалида яна бир нечта йўналишда катта ишлар олиб борилмоқда. Ҳозирги кунда пахтани дефолиациясиз, экологияни бузмай, машинада теришни ташкил этиш учун тажрибалар ўтказиляпти. Бу хом хаёл эмас. Шу кунга қадар ғўза баргини 5 мартадан 8 мартагача кичрайишига эришилди. Вақти келиб у бутунлай табиий ҳолда тўкиладиган бўлади.

«Бухоро-6» нави истиқболли нав эканлиги кўриниб турибди. Жуда узоқ йиллар давомида катта заҳматлар эвазига яратилган ушбу навни янада такомиллаштириш давом этмоқда. Лекин ҳалигача муаллифлар рағбатлантирилгани йўқ. Ҳеч бўлмаганда «Бухоро-6» нави келтираётган фойдадан маълум бир кичик фоизлар филиал ҳисобига ўтказилса, келажакдаги ишлар анча жонланиб кетар эди. Бу муаммони қанча тез ҳал қилсак, пахтачилик соҳасидаги ютуқларимиз шунча тез ривожланишига шубҳа йўқ.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Иқтисодиёт чорраҳаларида

БИЗДАГИ ОСОЙИШТАЛИК ХОРИЖИЙ ТАДБИРКОРЛАРДА ИШОНЧ УЙҒОТМОҚДА

АСАКАНИНГ асосий экин майдонлари адирликлардан иборат. Денгиз сатҳидан 200-250 метр баландликка сув чиқариб, деҳқончилик қилишнинг ўзи бўлмайди. Қолаверса, иқтисодий муаммолар асакаликларнинг оёқ-қўлини боғлаб қўя бошлаган эди. Вилоят деҳқончилик саноати фирмасининг Асака туманидаги хўжалик ҳисобида ишловчи корхонаси ишбилармонлари миришкорлар оғирини енгил қилишди. Тадбиркорлар хизмати билан адирликка сув чиқарадиган насослар, Россия, Белоруссиянинг замонавий техникалари келтирилди. Мухбиримиз корхона раҳбари И. Ҳакимов билан ана шу тадбиркорлик омиллари хусусида суҳбатлашди.

— Йил-ўн икки ой тер тўккан соҳибкорнинг қўйнини пуч ёнғоққа тўлдириб, алдаб кетган «ишбилармонлар» кўп бўлди. Лекин ўз меҳнатининг қадрига етган, ўзгалар меҳнатини ҳам қадрлайди, шундай эмасми?

— Асака тумани адирликларида деҳқончилик қилишга кетадиган сарф-харажатни-ку қўятуринг, бошқа ерларга қараганда бир неча бор кўп меҳнат қилишга ҳам тўғри келади. Асакаликлар иқтисодий алоқаларнинг издан чиқиши туфайли кўп қийинчиликларга дуч келдилар. Ишлаб турган сув насослари яроқсиз ҳолга кела бошлади. Табиийки, бу адирларга насоссиз сув чиқариб бўлмайди. Биз эса Саратов вилояти деҳқончилик саноати бирлашмаси мутасаддилари билан алоқа боғладик. Улар таклифларимизни қабул қилишди. Боғдорчилик маҳсулотлари эвазига соатига 1.100 куб метр сув тортадиган механизмларнинг дастлабки гуруҳини олиб келдик.

— Маълум бўлишича, ҳали бизнинг маҳсулотлар Россияга етиб бормай туриб, улар механизмларни Андижонга юборишяпти экан.

— Ҳозир ҳар бир мамлакат иқтисодий муаммоларни бошдан кечиряпти, Дейлик, саратовлик ҳамкорларимизнинг таъкидлашича, катта-катта заводлар, минг-минглаб россиялик ишчилар Ўзбекистондан борадиган маҳсулотларга кўз тикишмоқда. Демак, боши берк кўчадан чиқишнинг асосий йўли ўзаро ҳамкорлик. Ҳар йили пишиқчилик даврида боғларимиздаги меваларнинг кўп қисми тўкилиб нобуд бўларди. Биз энди уларни Саратовлик ҳамкорларимизга жўнатяпмиз. Шундай йўл билан улардан МТЗ-80-83, «Белорусс» тракторларини олдик. Ҳозир улар Асакалик деҳқоннинг оғирини енгил қиляпти.

— Ишонч бор жойда эзгулик куртак ёзади. Умидлар рўёбга чиқади...

— Бозор иқтисодиётининг талаби ҳам шу-да. Қолаверса, ҳамкорларимизни юртимиздаги тинчлик, осойишталик ўзига тортмоқда. Улар юбораётган маҳсулотларини бой бериб қўймасликларига ишоняптилар. Ўтган йили саратовликлар 65 тонна металл юборишди. Биз ҳам ўз навбатида жавоб қайтардик. Минск шаҳридан давлат ва жамоа хўжаликлари учун аккумулятор, ёғоч, темир қувурлар келтирдик. Шубҳасизки, буларнинг барчаси бугунги иқтисодий қийин шароитда бизнинг туман хўжаликларига кўрсатаётган ёрдамимиз бўлаётир. Албатта, ҳамкорларимиз талабини қондириш учун биргина ўзимизда етиштирадиган маҳсулотлар камлик қилади. Бу борада бизга вилоят деҳқончилик саноати раҳбарияти кўмак бераётир. Куни кеча Саратов шаҳридан 130 тонна 1-навли ун олиб келдик. Яна 500 тонна келтирамиз.

— Олиб келинган маҳсулот хўжаликлар аъзоларига насияга тарқатилди, деб эшитдик.

— Ўтиш даврида қийинчиликлар, албатта бўлади. Деҳқону соҳибкорлар оғирини енгил қилиш мақсадида маош ўрнига ун билан таъминладик.

Яқинда ҳамкорларимиз Асакага ташриф буюриб, бир қанча жойларни кўздан кечиришди. Қўшма корхона тиклашни режалаштирдик. Қолаверса, саратовликлар ўзбекистонликлар учун турли хил металлар, шиша буюмлар резина маҳсулотлари, машина эҳтиёт қисмлари, қурилиш ашёларини таклиф қилишмоқда. Ва яна худди шундай заводларни мамлакатимизда тиклаш истагини билдирмоқдалар. Ҳар қалай ҳамкорлик мевалари самара бериши табиий.

— Корхонанинг ёрдамчи хўжалиги ҳақида нима дея оласиз?

— Қишлоқда иқтисодий ислоҳот бўлмас экан дастурхонларимиз тўкин, файзли бўлмайди. Ботиржон Убайдуллаев бошқараётган фермер хўжалигини оталиққа олганмиз. Бундан ташқари яқинда 2 гетар ер олдик. 3 минг тонна мева сақлаш имкони бўлган омборхона тикламоқчимиз. Энг муҳими ҳосилни етиштирган алданиб қолмаса бўлди. Шунда у янада унумли, эртанги кунларга умид билан меҳнат қилади.

Суҳбатдош:
Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• «Халқ сўзи» аралашгач

«СУКУНАТНИНГ ЧЕКИ БОРМИ?»

(«Халқ сўзи», 1995 йил 12 январь)

Самарқанд шаҳрида яшовчи И. Ҳусаиновнинг юқоридаги сарлавҳа остидаги танқидий мақоласида унга тегишли 37-45-68 рақамли телефоннинг бир неча ойдан буён ишламаётгани баён қилинганди.

Мазкур мақола юзасидан «Ўзбектелеком» концерни раиси Т. Бекметов имзоси билан жавоб хати олинди. Унда таъкидланишича, катта ҳажмдаги магистрал кабел ишдан чиққанлиги сабабли ўтган йил икки ой давомида юқоридаги телефон ишламаган.

Айни пайтда телефон мунтазам ишлаяпти. Ундан фойдаланилмаган ойлар учун қайтадан ҳисоб-китоб қилинади.

«ҚАНИ ЎША РАҲБАРЛАР 4–5 КИЛОМЕТРГА ПИЁДА ЮРИБ БОРСИНЛАРЧИ»

(«Халқ сўзи, 1995 йил, 7 февраль)

Мақолада «Андижонтранс» давлат акционерлик бирлашмасига қарашли айрим автобуслар қатнови ёмонлиги танқид қилинганди.

— Мақола «Андижонтранс» давлат акционерлик бирлашмаси йўловчилар ташиш бўлими бошлиғи А. Саримсоқов, «Коммуна» маҳалласи фуқаролари иштирокида ўрганиб чиқилди, — дейилади «Ўзавтотранс» корпорацияси бошқаруви раиси Л. Аҳметов имзоси билан келган жавоб хатида. — Йўловчиларга хизмат кўрсатиш сифати ва маданиятини ошириш учун вилоятдаги 27-автокорхона саройи томонидан иккита ПАЗ-672 русумли автобус қатнови жорий қилинди.

• Диққат: янгилик!

ҚЎШНИ РЕСПУБЛИКА ЯЙЛОВЛАРИГА

Наманган вилояти ҳокимлиги билан ва қўшни республиканинг Жалолобод вилояти маъмурияти ўртасида ёзги мавсумда Қирғизистон яйловларидан фойдаланиш тўғрисидаги шартнома кучга кирди.

Ҳамма чўпонлар синчиклаб тиббий кўрикдан ўтказилди, улар чодирлар, махсус кийим-бошлар, оёқ кийимлар, озиқ-овқат, дори-дармонлар билан таъминландилар. Қўй-қўзилар ветеринария хизмати кўригидан ўтказилди. Наманган вилояти хўжаликларидаги 180 минг қўй ва эчкининг учдан бир қисми бу йил ёзда Қирғизистон яйловларида ўтлайдиган бўлди.

Шартномага мувофиқ, наманганликлар қирғизистонлик шерикларига уруғлик ғалла етказиб берадилар.

Тошкент шаҳар ҳокимияти ободонлаштириш бош бошқармасига қарашли «Йўлкўприктаъмирихтисос» тресги қошида очилган «Обод» кичик корхонаси ҳамда унга берилган юмалоқ муҳр фаолияти тугатилади.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой муддат ичида қабул қилинади.

ДИҚҚАТ КИМОШДИ САВДОСИ!

Республика кўчмас мулк биржаси ва Давлат мулк қўмитаси 1995 йил 27 майда янги қурилаётган автомобил ёқилғи қуйиш шаҳобчаларининг

КИМ ОШДИ САВДОСИНИ ЎТКАЗАДИ

1. *Ибн Сино мавзесидаги қурилиши 85 фоиз тугалланган АЁҚШ автомобилларга ёқилғи қуйиш ва техник хизмат кўрсатиш учун барча қулайликларга эга бўлиб, кўплаб ёрдамчи ва дам олиш хоналари, кафе ва дўконлари мавжуд.*
   Бошланғич нархи—29,8 млн. сўм.
2. *Сағбон-Оҳунбобоев кўчасидаги АЁҚШ қурилиши 75 фоиз битган. Серқатнов катта йўл ёқасида жойлашган.*
   Бошланғич баҳоси—24,7 млн. сўм.
3. *Сағбон-Набиев кўчасидаги ёқилғи қуйиш шаҳобчасининг тенг ярми қуриб битирилган.*
   Бошланғич баҳоси—12,1 млн. сўм.
4. *Оҳангарон шоҳ кўчасида қурилаётган, 1,7 гектар майдонни эгаллаб, 400 кв. метрдан ошиқ бинолари бўлган, 10та ёқилғи қуювчи, 5та ерости, 4та мой алмаштирувчи идиши бор замонавий ёқилғи қуйиш шаҳобчаси мавжуд. Қурилиши 30 фоиз битган.*
   Бошланғич баҳоси—5,5 млн. сўм.

ЮРТИМИЗДАГИ ҲАМДА ХОРИЖИЙ БАРЧА ТАДБИРКОРЛАР ВА САРМОЯДОРЛАР ДИҚҚАТИГА:

Кимошди савдосида иштирок этиш ва барча зарур маълумотлар юзасидан

РЕСПУБЛИКА КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИГА МУРОЖААТ ҚИЛИШИНГИЗНИ СЎРАЙМИЗ!

Манзилимиз:

Тошкент ш., Маяковский кўчаси, 6-уй.

Тел.: 67-32-71, 67-22-14, 39-45-46.

Жамоа хўжаликлари раҳбарлари ва тадбиркорлар диққатига.

"Биотехспецмонтаж"

корхонаси сизларга ҳар хил қишлоқ хўжалик маҳсулотларини (буғдой, шоли, мева, сабзавот, сут ва ҳ.к.) қайта ишлаш дастгоҳларини таклиф қилади, уларни ўрнатиб ва созлаб беради.

Мурожаат учун телефонлар:
(8-3712) 62-74-62, 68-80-09, 97-98-87 (18.00 дан кейин).

Ўзбек хореография билим юрти 1995-1996 ўқув йили учун қабул эълон қилади:

"Балет артисти" бўлимига:
умумтаълим мактабларнинг 3 синфини тугатган 10-11 ёшдаги ўғил ва қиз болалар қабул қилинади.
Ўқиш муддати 8 йил.

"Халқ рақс ансамбли артисти" бўлимига:
умумтаълим мактабларнинг 7 синфини тугатган 13-14 ёшдаги ўғил ва қиз болалар қабул қилинади.
Ўқиш муддати 5 йил.

Билим юрти ўз ётоқхонасига эга. Кириш имтиҳонлари 1 июндан, консультациялар шанба кунлари соат 14.00 дан 18.00 гача.

Бизнинг манзилгоҳимиз:
Тошкент шаҳри, Юсуф Хос Хожиб кўчаси (аввалги Педагогика кўчаси), 31-уй. Метронинг "Космонавтлар" бекати. 135-автобуснинг ва 11-троллейбуснинг "Баранова кўчаси" бекати.

Маълумот учун телефонлар: 56-24-36, 56-33-27.

• *Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан*

СОҲИБҚИРОН ҚАДАМЖОЛАРИ БЎЙЛАБ

Шу кунларда буюк юртдошимиз Амир Темур таваллудининг 660 йиллигини муносиб кутиб олиш тадбирлари қизғин бораяпти. Унинг туғилган юрти — Шаҳрисабздаги «Шаҳрисабз» сайёҳлар мажмуи ходимлари бу ерга келадиганларни кутиб олиш, уларни Амир Темур ва унинг авлодлари томонидан бунёд этилган тарихий обидалар билан таништириш, соҳибқирон қадамжолари бўйлаб зиёратлар ташкил этиш бўйича қандай тайёргарлик кўраяптилар? Саволларимизга сайёҳлар мажмуи раҳбари Дилмурод Нуралиев жавоб беради.

— Амир Темур шахсини Шаҳрисабзсиз тасаввур этиб, ўша давр салобатини, улуғворлигини ҳис қилиб бўлмайди. Уни қалбан англаш учун давр руҳини сингдириш лозим. Шунинг учун ҳам бу шаҳарга қизиқиш катта. Соҳибқирон таваллуди муносабати билан меҳмонларга ва саёҳатчиларга намунали хизмат кўрсатиш бўйича қандай тадбирлар белгиланган?

— Меҳмонхона ўн беш йил муқаддам, асосан, чет эллардан келадиган саёҳатчиларга мўлжаллаб қурилган эди. Бу ерда хориж андозаси бўйича саёҳларга маданий-маиший савдо хизмати кўрсатишнинг барча турлари яратилган. Ресторан, бир неча қаҳвахоналар, тунда ишлайдиган бар, миллий таомлар ошхонаси, совғабоп буюмлар дўкони, самолёт ва поездларга чипта сотадиган, валюта алмаштирадиган хоналар меҳмонлар хизматида.

Меҳмонхона хизматчилари саёҳатчиларни кутиб олиб, кузатиб қўйиш билангина шуғулланмайдилар. Улар Амир Темур ва унинг авлодлари томонидан бунёд этилган тарихий ёдгорликларни, шарқона бозорни, шаҳарда сақлаб қолинган ўрта аср меъморчилиги намуналарини томоша қилдирадилар.

Шунингдек, меҳмонларни Ғани Бобоёров номли жамоа хўжалигининг марказий қишлоғига, Туркистон тизма тоғлари бағрида барпо этилган Мингчинор, Мингбулоқ оромгоҳларига саёҳат қилишларини ташкил этдик. Меҳмонхонамизда Австралия, Америка Қўшма Штатлари, Франция, Германия ва Япония, Англия, Австрия, Швеция, Италия каби ривожланган мамлакатларнинг вакиллари меҳмон бўладилар.

— Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан шаҳарда қандай ишлар амалга оширилаётир?

— Соҳибқирон шахси билан боғлиқ қадимий ёдгорликларни таъмирлаш, ободонлаштириш ишлари бошлаб юборилди. Машҳур Оқсарой қасри, Дорут-тиловат, Дорут-саодат мажмуилари, Кўкгумбаз масжиди, Амир Темурнинг пири-муршиди Шамсуддин кулол, гумбази Саидон, Амир Темур даҳмаси, Ҳазрати Имом масжиди, Коба, Абдишукур оғалик, Чўбин мадрасалари чет эллик саёҳларни кўпроқ ўзига тортмоқда.

Обидаларни таъмирлаш билан бирга чор-атрофни ободонлаштириш, қазилмалар олиб бориш тараддуди ҳам кўрилаётир. Шаҳар қалъасининг 130 метрлик қисмини тиклаш бошлаб юборилди. Самарқанд ва Кунчиқар дарвозаларини тиклаш бўйича ҳам кенг кўламли юмушлар бажарилмоқда.

Саёҳатчиларнинг Туркистон шаҳридаги Хўжа Аҳмад Яссавий даҳмасини зиёрат қилишлари, Самарқанд, Бухоро, Хива шаҳарларидаги осори-атиқалар, тарихий жойлар билан танишишлари учун қулай ва юмшоқ ўриндиқли автобуслар қатнови белгиланди.

Шу йилнинг ўзида Франциянинг Бургундия, Болгариянинг Етмахолидекс ТОО ЛТФ, Суриянинг Уафи ко, Хитойнинг СИТС, Ҳиндистоннинг Холидей Мейкир, Покистоннинг Тревл Уолджиз ЛТД, Бирлашган Араб Амирликларининг Ридс Хотель, Австриянинг Натул Унтрайзен туристик фирмалари билан саёҳатчилар алмашиш бўйича шартномалар тузганмиз.

— Амир Темур қадамжолари бўйлаб ташкил этиладиган сайр-саёҳатларга ҳам батафсилроқ тўхталсангиз.

— Ҳисор тоғи ва Туркистон тизма тоғлари этакларида, фусункор чўққиларда соҳибқирон шахси билан боғлиқ жойлар бор. Тоғ қишлоқларининг аҳолиси Амир Темур, унинг қўшини, саркардалари ҳақида ҳақиқатга яқин ривоятларни биладилар. Чироқчи туманидаги тоғли Тарағай қишлоғи тепасида, Яккабоғ туманидаги Тошқўрғон қишлоғи яқинида Амир Темур номи билан аталадиган мўъжизавор ғорлар бор. Бу ғорларда бир пайтлар Амир Темур навкарлари ҳарбий машқлар ўтказишган экан. Қашқадарё тоғлари ўзининг ажойиб табиати, абадий музликлари, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсининг бой ва ранг-баранглиги билан ҳам ажралиб туради. Ана шу фусункор тоғ ёнбағирларига, қўриқхона ва зиёратгоҳларга 5 ва 7 кунлик саёҳатлар уюштиришни мўлжаллаб қўйдик. Ушбу саёҳатларга автобусда, от-уловда ва пиёда чиқилади. Шунинг учун ҳам бундай саёҳатларга чиниққан, тоғ спорти ишқибозлари бўлган саёҳатчиларгина таклиф этилади.

Ғарбий Европа мамлакатларидан келадиган саёҳатчилар мана шу сайрларни катта қизиқиш билан қарши оладилар. Ҳазрати Башир қишлоғига саёҳат уюштириш йилнинг барча фаслида ҳам мароқлидир. Саёҳатчилар ушбу йўналишларда қадимий улкан ҳайвон—динозаврларнинг 50 дан зиёд изларини томоша қиладилар.

Тоғ спорти билан шуғулланадиган меҳмонлар денгиз сатҳидан 4100 метр баландликда жойлашган Ҳазрати Султон чўққисига кўтариладилар. Бу муқаддас жой Эрон, Афғонистон, Туркия сингари давлатлардан келадиган зиёратчиларнинг ҳам муқаддас маскани ҳисобланади. Улар Кўтарма, Ботирбой музликларини, Айғиркўл, Жанқа кўлларини томоша қилишади, қайиқларда кўл атрофи манзараларини томоша қилишади, доривор гиёҳлар теришади. Абадий музликлардан бошланадиган асов Оқсув, Тамшуш, Қизилсув, Каттаўра дарёларининг қирғоқлари бўйлаб юрадилар, ўнлаб шаршараларни кўрадилар.

Ҳозирча тоғ сайрига чиқувчилар учун ётоқ-жойлар палаткалардан иборат. Озиқ-овқатлар ҳам саёҳат ташкилотчилари томонидан жамоанинг кўз ўнгида тайёрланади. Кейинчалик маиший хизмат, умумий овқатланиш корхоналари барпо этиш, дам оладиган меҳмонхона, кемпинг типидаги жойлар тиклаш лозим бўлади.

Кези келганда шуни ҳам таъкидлаш лозимки, Амир Темур қадамжолари бўйлаб ташкил этиладиган чет эллик сайёҳлар учун мўлжалланган йўналишларни ободонлаштириш, йўллар барпо этиш, турар-жойлар тиклаш учун ҳукумат миқёсида амалий ёрдамлар уюштириш зарурдир.

Амир Темур руҳини улуғлаш, унинг шахсини англаш билан ўзлигимизни улуғлаган, қадриятларимизнинг тикланишига эришган бўламиз.

Пўлат ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

КИНО ХИЗМАТИ ФОЙДАГА ЮЗ ТУТМОҚДА

Сирдарё вилоят кинолаштириш ва киноижара бошқармаси бошлиғи Олимжон Хайруллаев билан мулоқот

— Ҳозирги ўтиш даврида кино хизмати ходимлари ҳам турли қийинчиликларга дуч келишаётгани сир эмас. Кўплаб томошагоҳлар аввалгидек гавжум бўлмаётир ёки умуман ишламай қолмоқда. Сиз раҳбарлик қилаётган бошқармага қарашли кино-томошагоҳларда эса аксинча: томошабин ҳам, фойда ҳам кўп бўлаётир. Бунинг сири нимада?

— Соҳамиз пуллик бўлгани билан аслида азалдан боқимандалар сирасига кирарди. Шу боис аввало ишни давлат кино соҳасига маблағ бериши керак деган кайфиятни йўқотишдан бошладик. Кино хизмати бизда ҳам бора-бора иқтисодий мустақил бўлиши лозим. Режаларимизни бир неча йўналишларда белгилаб олдик. Албатта, асосий йўналишни иқтисодий соҳа деб англадик. Бу борадаги илк уринишимиз «Эзбеоз» (Эзгулик ва беозорлик) кичик корхонаси бўлди. Бу корхонани тежалган ва қўшимча топилган маблағлар ҳисобига курдик. Қолаверса, шу мақсад учун республика кинокомпанияси 120 миллион, вилоят ҳокимлиги 62 миллион сўм-купон ажратган эди. Бу пулнинг 132 миллион сўм-купонини аллақачон қайтариб бердик. Ҳозир кичик корхонада 50 минг сўмлик тайёр маҳсулотлар бор. Нархи ҳам бозордагидан анча арзон. Асосан болалар кийим-кечаклари бўлган бу маҳсулотлардан топилган маблағ эвазига янги фильмлар сотиб оламиз. Вилоятда киноқурилмалар ўрнатишга хизмат қиладиган ташкилот йўқ эди. Кичик корхона қошида ана шундай хизмат тури ҳам йўлга қўйилди. Айни чоғда бошқарув тизимини ҳам ихчамлаштирдик. Жумладан биргина Гулистон шаҳрида бешта кино хизмати билан тўртта ташкилот шуғулланар эди. Энди ягона ташкилот тузилди. Сирдарё тумани ва Сирдарё шаҳридаги бўлинмаларимизни бирлаштирдик.

— Олимжон Турсунович 1990 йилдан буён вилоятдаги қишлоқ клубларида чиптасиз иш услуби қўлланилмоқда. Айни чоғда эса бу янгилик мамлакатимиз қишлоқ клубларига ҳам кириб борди. Демак сизлар қўллаган янги тартибнинг самараси бор экан-да.

— Очиғи дастлаб бу ташаббусимиз қўллаб-қувватланмаганди. Энди эса Гулистон шаҳридаги «Ватан» ва «Гулистон» кинотеатрларига ҳам томошабинларни чиптасиз қўя бошладик. Яъни, улар берадиган пулга чипта йиртиш тўхтатилди. Кинотеатрларга эса ойлик даромад топшириғи белгиланди. Оқибатда ўз-ўзидан ҳар иккала томошагоҳ ҳам фойдага юз тутди. Масалан, аввал «Ватан» кинотеатри 7-8 минг сўм давлат маблағини харажат қилиб, 4 минг даромад оларди. Энди эса аксинча ойига 8 минг сўм пул топширилса, шундан 1 минг 200 сўми соф даромад. Кинотеатр ходимлари маошларини ўзлари белгилайди. Яъни шу 8 минг сўмдан ортиғи ўзларига қолади. Вилоят бўйича 1993 йилда 18 миллион сўм-купонлик, 1994 йилда 191 минг сўмлик хизмат кўрсатилди.

— Айтишларича мамлакатимиздаги энг арзон кино хизмати ҳам вилоят кинотеатрида экан. Тўғрими?

— Тўғри. Март ойидан бошлаб мамлакатимизнинг биринчи тоифадаги кинотеатрларида бир серияли фильм томошаси 8 сўмга кўтарилди. Бизда эса 4 сўм. Мақсадимиз томошабинни йўқотмаслик. Вилоятдаги барча фахрийлар, уруш қатнашчиларига кинотеатрларга текин кириш ҳуқуқини берганмиз. Жамоа бўлиб кирувчилар белгиланган нархнинг ярмини тўлаш имтиёзига эга. Шунингдек, йилда бир неча бор хайрия ишлари ташкил этилаётир. Тушган маблағ кам таъминланган оилаларга, болалар уйларига тарқатилмоқда. Умуман кинотеатрларга одамларни жалб этишда уларга замонавий хизмат кўрсатишга эришишни фаолиятимизнинг муҳим йўналишларидан бирига айлантирганмиз. Барча томошагоҳларимизда ихчам тамаддихоналар очаяпмиз. Клублар ким ошди савдосига қўйилаётган бир пайтда янги кинотеатрлар қуряпмиз ва мавжудларини ўз ҳисобимиздан таъмирлаяпмиз. Яқинда Гулистон шаҳрида «Мустақиллик» деб номланган янги томошагоҳ қуриб битказилди.

— Ҳар ҳолда кинотеатрларнинг гавжум бўлиши биринчи галда намойиш қилинадиган фильмларнинг савиясига боғлиқ...

— Албатта, бошқармамизда бу борада ҳам амалий ишлар қилинаётир. Молдова Республикасидаги шериклар билан тузилган шартномага мувофиқ 10 та янги фильм олдик. Шунингдек, Тошкент шаҳри ва вилояти, Жиззахдаги ҳамкасблар билан тўғридан тўғри фильм айрибошлашни йўлга қўйганмиз. Фильмларни танлашда томошабинларнинг талаб ва истакларини инобатга олаяпмиз. Айни чоғда кино санъати одамларни маънавий камолотга етказишнинг муҳим омили эканлигини эътиборга олиб, умуминсоний қадриятлар мужассам бўлган ҳаётий ленталарни кўпроқ намойиш этаяпмиз. Наврўз, мустақиллик байрами каби улуғ байрамларимиз шарафига миллий киномизнинг энг яхши намуналаридан иборат ҳафталиклар ташкил қиляпмиз. Шунингдек, вилоятимизда фаолият кўрсатаётган миллий маданий марказларга амалий ёрдам бераяпмиз. Вақти-вақти билан вилоят кинотеатрларида қозоқ, корейс, тожик ва бошқа миллий кино намуналарини намойиш қилиш одат тусига кирмоқда.

— Яқинда Гулистонда очилган ёш киноактёрлар студияси тўғрисида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Студияни ташкил этишдан бирдан-бир ниятимиз ўзбек миллий киноси учун талантли актёрлар тайёрлашга кўмаклашиш. Шу ўринда республика кинокомпанияси ва шахсан вилоят ҳокими Ғуломқодир Ҳасановнинг Гулистонда киноактёрлар, халқ ҳунармандчилиги ва рассомлик студияларини очишдаги амалий ёрдамини айтиб ўтишни лозим деб ўйлайман. Вилоят ҳокимининг алоҳида бир неча фармойишлари туфайли вилоятда кино хизматига эътибор тобора кучаймоқда. Киноактёрлар студиясида асосан мактаб ўқувчилари тарбияланадилар. Ҳозирча улар саҳна асарларини ижро этишаётир. Ҳадемай техник имкониятларга эга бўлгач, илк видеофильмларни яратиш мўлжалланаётир. Наби Раҳимов номли республика кинотехникуми билан шартнома тузганмиз. Ушбу келишувга мувофиқ бу ҳунар масқани ҳар йили вилоятимиздан 10 нафар талаба қабул қилади. Бунинг эвазига биз техникумга моддий ёрдам кўрсатамиз. Демоқчиманки, бу ҳаракатимиз келгусида вилоят кино хизматини малакали мутахассислар билан таъминлабгина қолмай илк қадам ташлаган ижодий студия учун ҳам иқтидорли мураббийлар тайёрлашга хизмат қилади. Келажак кинотеатри кўпроқ миллий киноларимиз томошагоҳи бўлмоғи лозим.

Дарҳақиқат, ҳали экран юзини кўрмаган, ўғил-қизларимизни миллий ғурурини оширадиган, маънавий камолотга етказишга хизмат қиладиган бадиий меросимиз жуда улкан.

Суҳбатдош:
Аҳмадали ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрида таниқли ўзбек ёзувчиси Саид Аҳмад асари асосида саҳналаштирилган «Уфқ» спектаклининг илк намойиши бўлиб ўтди. Асарда уруш йилларида ўзбек халқи бошидан кечирган воқеалар қаламга олинган.

СУРАТДА: спектаклдан саҳна.

А. РИСҚИЕВ (ЎзА) олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги М. Ашрафий номли Тошкент Давлат консерваторияси қошидаги Глиэр номли маҳсус мусиқа мактаб-интернати 1995-1996 ўқув йили учун

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Аъло мусиқа қобилиятига эга бўлган 7 ва 12 ёшидаги болаларни:

1 синф-ўзбек ва рус тилида ўқитиладиган синфларга;
5 синф-ўзбек тилида ўқитиладиган ўзбек халқ чолғулари бўлимига;

Шунингдек, 2 синфдан 9 синфгача шу синф талабига жавоб берадиган мусиқий тайёргарлиги бўлган ўқувчилар қабул қилинади.

Имтиҳонлар вилоятлардан келган болалар учун 10 июнда, Тошкент шаҳар болалари учун 11 июнда бўлиб ўтади.

Аризалар 1995 йил 5 майдан 1 июнгача қабул қилинади.

Ариза бериш учун қуйидаги ҳужжатлар бўлиши шарт:

1. Туғилганлик ҳақида гувохнома (нусха)
2. Турар жойидан маълумотнома.

Мактаб—интернатнинг манзили: 700095, Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов тумани, Саидов кўчаси, 76, 87—автобусларнинг ҳамда 4, 20—троллейбусларнинг "Талабалар шаҳарчаси" бекати.

Телефонлар: 46—03—24, 46—99—79.

• Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт •

КАРВОН «БУЮК ИПАК ЙЎЛИ» БЎЙЛАБ САМАРҚАНД САРИ ЮЗЛАНДИ

Бундан бир ҳафта муқаддам пойтахтимиздаги «Динамо» теннис кортида бошланган «Буюк ипак йўли» сателлит турнирининг биринчи босқичи ниҳоясига етди. У ҳамюртимиз Олег Огородовнинг ажойиб ғалабаси билан якунланди.

Гарчи турнир бошланиши арафасида, яъни барча қатнашчилар маълум бўлгандаёқ Олег «Буюк ипак йўли — 95» сателлит турнирининг 1-рақамли теннисчиси ҳисобланган бўлса-да, мутахассислар спорт майдонида ҳар қандай кучлиларнинг ҳам мағлубиятга учрамасликлари кафолатланмаганлигини эътироф этишиб, ҳамюртимизнинг ғолиб чиқажагини олдиндан башорат қилишдан чўчишди. Дарҳақиқат, спортнинг ўзига хос бу қонунияти (гарчи Огородовни биринчи босқичда четлаб ўтган бўлса-да) «Буюк ипак йўли» сателлит турнирида ҳам тантана қилди. Ҳамюртимиздан сўнг турнирнинг иккинчи кучли теннисчиси саналган руминиялик Дину Пескариу дастлабки учрашувдаёқ профессионал теннисчилар рўйхатида рейтинг бўйича ўзидан 849 поғона қуйидан ўрин олган италиялик спортчига ютқазиб қўйди. Турнирнинг тўртинчи рақамли теннисчиси Флориан Кримрехнинг (Германия) дастлабки куниёқ рақиби Роберто Парлидан (Словакия) мағлубиятга (3:6, 4:6) учраганлигини ҳам кутилмаган ҳодиса деб баҳолаш мумкин. Негаки, Флориан профессионал теннисчиларнинг рейтинг рўйхатида 573 ўринни эгаллаб турган ҳолда, унинг рақиби Роберто бор йўғи 1231 поғонадан жой олиб турибди.

Асосий сетларга қўйилган тўққиз теннисчимиздан Олег Огородов ва Дмитрий Томошевич жуда яхши ўйин кўрсатишди. Бахтга қарши қуръа бу икки теннисчимизни ярим финалда бир-бирига қарама-қарши қилиб қўйди. Агар шундай бўлмаганида бу икки теннисчимиз финалда ўйнаши мумкин эди. Чунки Огородов ва Томашевич нафақат рейтинг очколарининг юқорилиги билан, балки ўзларининг ажойиб ўйинлари билан ҳам «Буюк ипак йўли» сателлит турнирининг асосий, эътибордаги теннисчилари саналаяпти.

Дмитрий дастлаб ҳамюрти Мансур Яҳёевни осонгина мағлуб (6:1, 6:1) этди. Кейинги сафар унга яна бир ҳамюртимиз Антон Кокурин қаршилик кўрсатолмади — 0:6, 0:6. Чорак финалда турнирнинг учинчи рақамли теннисчиси Томашевич бироз тер тўкишига тўғри келди. У голландиялик теннисчи Мартин Белграверни анча қийинчилик билан, уч сетдан сўнг мағлуб (6:4, 2:6, 6:4) этди.

Иккинчи ҳамюртимиз Огородов эса ярим финалгача славакиялик Владимир Платеникни (5:7, 6:4, 6:3), ҳамюрти Антон Ивановни (6:1, 6:4), россиялик Игор Челишевни (6:3, 6:1) мағлубиятга учратди. Огородов ва Томашевич ўртасидаги ярим финал учрашуви турнирнинг энг қизиқарли ўйинларидан бири бўлди. Гарчи бу икки теннисчимиз бир-бирини яхши билсада, беллашув кескин кураш остида ўтди. Ҳар қалай Олегнинг тажрибаси катталиги қўл келди ва у ғолиб чиқди.

Олег финалда франциялик теннисчи Жерам Лусталот билан ўзаро куч синашди. Унда ҳамюртимизнинг устунлиги яққол кўриниб турди. Айниқса, иккинчи сетда Олег дастлабки уч геймни ўз фойдасига ҳал қилгач, франциялик теннисчи мағлубиятини тамоман тан олди ва у қолган геймларда фақат томошабинлар меҳрини қозонишга ҳаракат қилди. Ҳар ҳолда унинг актёрлик ҳаракатлари зое кетмади. Томошабинлар қарсаклар билан уни олқишлаб туришди. Олег эса хотиржамликка берилиб, кетма-кет геймларни бой берди. Сўнгги дақиқалардагина ҳушёрликни қўлга олиб, учрашувга иккинчи сетдаёқ нуқта қўйишга эришди — 6:2, 6:4.

Шундай қилиб Олег Огородов дунёнинг 15 мамлакатидан келган юздан ортиқ профессионал теннисчилар ўртасидаги сателлит турнирининг биринчи босқичи ғолиби бўлди.

Жуфтликлар баҳсида ҳамюртларимизнинг омади чопмади. Асосий жуфтлигимиз Огродов — Томашевич ярим финалда франциялик теннисчиларга ютқазиб қўйишди. Финалда ҳам айнан шу теннисчилар ғалаба қозонишди.

«Динамо» теннис кортларида ўтказилган финал ўйинлари тугаши билан теннисчилар карвони «Буюк ипак йўли» бўйлаб қўҳна Самарқанд сари йўл олди. Профессионал теннисчилар бу ерда ҳам бир ҳафта мобайнида ўзаро куч синашишади, сўнг Фарғонада қуриб битказилаётган янги кортлар уларни ўз бағрига чорлайди.

«Буюк ипак йўли» сателлит турнирининг мукофот жамғармаси 25 минг АҚШ долларини ташкил этади. Ҳар бир босқич ғолибларига 812,50 доллар, жуфтликларга 393,75 доллар, «Мастерс» ғолибига эса 800 доллар миқдорида мукофот берилади. Шунингдек, финалчи, ярим финалчи ва бошқа босқич қатнашчиларига ҳам мукофотлар берилиши кўзда тутилган.

ТЎКИН ВА ФАЙЗЛИ ГЎШАЛАР

Қадимдан «Қайси юртнинг фаровонлигини билмоқчи бўлсанг, унинг бозорини бориб кўр», деган ҳикматли нақл бор. Дарҳақиқат йилнинг қайси фасли бўлмасин, юртимиздаги бозорларда тўкинчилик ва арзончиликнинг гувоҳи бўласиз.

Шуниси қувонарлики, кейинги пайтларда республикамизда, айниқса, унинг пойтахти Тошкент шаҳрида бозорларни замонавий талабларга жавоб берадиган ҳолда қайта таъмирлаш, янгиларини бунёд этиш ишлари кенг авж олди. Бу аҳолига ҳам катта қулайлик туғдирмоқда. Чунончи, ўтган бир ойнинг ичида Ҳамза ва Юнусобод туманларида яна учта янги бозор қад кўтарди.

Бешёғоч даҳасидаги «Бешёғоч» деҳқон бозорида эса бутунлай янги қиёфа ва масалага янгича ёндашувни кўрамиз. Ҳозир бозор ҳудудида қурилаётган супермаркет мажмуининг тўла битишига саноқли кунлар қолди. Ранг-баранг ва юқори сифатли мол-маҳсулотлару, анжомужиҳозлар билан савдо қилишга мўлжалланган дўконларнинг 20 таси ишга тушди. Улар орасида, айниқса, «Совпластитал» қўшма корхонаси, Ўзбекистон — Америка қўшма корхоналарининг дўконлари, «Кока-Кола» ичимлиги, Тошкент ЛТД қўшма корхонасининг махсус дўконларида харидорлар гавжум. Бундан ташқари супермаркет ёнида қад кўтарган меҳмонхона ҳам ўзининг дастлабки мижозларини қабул қилиш арафасида. Ўйлаймизки, тез орада «Бешёғоч» супермаркети тошкентликлар ва пойтахтимиз меҳмонлари севиб қадам ранжида қиладиган энг тўкин ва файзли савдо гўшаларидан бирига айланади.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

«ФУТУРО» ХАЛҚАРО СЕМИНАРИ ЎЗБЕКИСТОНДА БИРИНЧИ МАРТА ИШ БОШЛАДИ

Кеча мамлакатимизда биринчи марта ФИФА дастури асосида ўтказиладиган «Футуро» халқаро семинари иш бошлади. Ушбу семинар ишида қатнашиш учун юртимизга Осиё футбол конфедерацияси вице президенти Жорж Жозеф бошчилигидаги ФИФА ва ОФК вакиллари етиб келишди.

Якшанба куни Ўзбекистон футбол федерациясида «Футуро» халқаро семинари олдидан ФИФА ва ОФК вакиллари билан журналистлар учрашуви бўлиб ўтди.

— «Футуро» халқаро семинарининг бош мақсади жаҳон бўйлаб футболни янада ривожлантиришдир — деди жаноб Жорж Жозеф. — Бундай халқаро семинарлар асосан 70-йилларнинг иккинчи ярмидан бошлаб ўтказилиб келинмоқда. Маълумки, Европа футболи бошқа қитъа футболига нисбатан кўп жиҳатдан устунлик қилади. Бизнинг мақсадимиз барча қитъада футболни шу даражага кўтаришдир.

Шунингдек, Жорж Жозеф «Футуро» халқаро семинари курслари Лотин Америкаси мамлакатларида, Африка ва Осиё қитъаларида мунтазам ўтказилиб келинаётганлигини айтди. Марказий Осиё ҳудудида бундай семинарни ўтказиш учун нега айнан Ўзбекистоннинг танланганлигини ОФК вицепрезиденти юртимизда футбол тараққиёти учун катта эътибор берилаётганлиги, шарт-шароитлар йилдан-йилга яхшиланиб бораётганлиги билан изоҳлади.

«Футуро» халқаро семинари юртимизда 20 майга қадар давом этади. Мамлакатимиз футбол мураббийлари, ҳакимлар, ҳакамлар ва футбол федерацияси масъул ходимлари учун замонавий футбол ва унинг тараққиётига хизмат қиладиган мезонлар ҳақида лекция ўқиш учун юртимизга келган ФИФА ва ОФК вакилларидан Раманиях Баласубраманям (ФИФАнинг ОФК бўйича ҳакамлар билан ишлаш бўлимининг масъул ходими, Сингапур), доктор Гуру (допинг назорати ва ҳакимлар билан ишлаш бўйича ОФКнинг масъул ходими, Малайзия) матбуот конференциясида қатнашиб, журналистларни қизиқтирган саволларига жавоб қайтаришди.

Матбуот конференцияси сўнггида Ўзбекистон футбол федерацияси бош котиби Салим Эшмуҳамедов «Футуро» халқаро семинарида кимлар қатнашиши ва унинг қандай тартибда ўтказилиши ҳақида ахборот берди.

Расул ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Тошкент, Навоий кўчаси, 14
Телефон (3712) 41-24-40

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги раҳбарияти ва шахсий таркиби, вазирлик Фахрийлар кенгаши раиси, истеъфодаги милиция генерал-майори Ғ. Раҳимовга ўғли

РУСТАМЖОНнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор қилади.

Миллий хавфсизлик хизмати истеъфодаги генерал-майор

Муҳаммадамин НАСИМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг барча оила аъзолари ва яқинларига ҳамдардлик изҳор этади.

Ўзбекистон «Маҳалла» хайрия жамғармаси бошқаруви Сурхондарё вилоят бўлими раиси Тилов Мустафоқуловга онаси

Хуршида ИБРОҲИМОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳаррирят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — О. Раҳимов.
Навбатчи — Ф. Бобо Дўст.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0208 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 21.00. 1 2 3 4 5 6